

Spēļu zāļu regulējums un nelegālo spēļu automātu izplatība Eiropā

Oktobris 2019

Autori:

Endrjū Dželatlijs (Andrew Gellatly)
Daniels Stouns (Daniel Stone)
Rita Maklelanda (Rita McClelland)
Elisa Filda (Elisa Field)

Korektori:

Luīze Kolemane (Louise Coleman)
Hanna Frosta (Hannah Frost)

Saturs

Ievads	3
Spēļu automātu regulējums: Eiropas konteksts	3
Saturs	3
Spānija	4
Itālija	6
Itālijas nodokļu politikas transformācija	6
Nīderlande	9
Beļģija	10
Vācija	11
Federālo zemju līgums par azartspēlēm	11
Haoss vietvaru līmenī	12
Nodokļi	13
Austrija	15
Videoloteriju termināļi	15
Pašvaldību neskaidrības	16
Austrija: nodokļu ieņēmumi	18
Polija	19
Nelicencētu spēļu automātu apkarošana	19
Iemaņu spēles ar balvām	20
Ungārija	21
Nelegālo spēļu automātu apkarošana	21
Grieķija	22
Grieķijas nelicencētais tirgus	22
Grieķijas VLT ieviešana	22
Secinājumi	25
Izpētes metodoloģija	26

Šis ziņojums ir tapis konsultāciju uzņēmuma Compliance Online Ltd. filiālē GamblingCompliance. Ziņojumā ietvertu informāciju nav atļauts pārpublicēt bez GamblingCompliance skaidri paustas piekrišanas.

GamblingCompliance norāda, ka ziņojums nav paredzēts interpretēšanai, tāpēc nevienam šī ziņojuma lasītājam nevajadzētu izmantot to par pamatu juridiska viedokļa formulēšanai. Pirms paļaušanās uz ziņojumā ietvertu informāciju ir ļoti ieteicams saņemt neatkarīgu juridisku konsultāciju. Ikviens ziņojuma lasītājs vai ar to saistīta korporatīvā struktūra, paļaujoties uz ziņojumā ietvertu informāciju, dara to uz savu atbildību. Šī ziņojuma jebkāda izmantošana jāveic saskaņā ar GamblingCompliance noteikumiem un nosacījumiem.

Levads

Spēļu automātu regulējums: Eiropas konteksts

Eiropas galvenajos regulētajos spēļu automātu tirgos ir vairāk nekā 1,49 miljoni spēļu automātu, un kopā šajos tirgos tiek nodarbināti 250 000 cilvēku.¹ Lielākajā daļā Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu spēļu zāles un lokāli izvietotas spēļu automātu vietas ienes pat miljardos mērāmus nodokļu ieņēmumus, rada darba vietas, nodrošina uzraudzītu vidi atbildīgai spēlēšanai, kā arī veicina saistītu nodarbinātību.

Regulētie spēļu automātu tirgi, kā arī attiecīgie klātienē kazino sektori Eiropā vairumā gadījumu ir pakāpeniski atguvuši no zaudējumiem, kurus tie cieta laika posmā no 2008. līdz 2014. gadam, graujoši kritoties to ieņēmumiem. Tajā laikā globālā finanšu krīze īpaši spēcīgi skāra klātienē azartspēļu operatorus, kuru ieņēmumi ir ļoti atkarīgi no patērētāju diskrecionāro tēriņu svārstībām.

Tomēr atgūšanās no 2008. gada ekonomiskās lejupslīdes Eiropas galvenajos spēļu automātu tirgos ir noritējusi krasi atšķirīgi; daži no tiem pēdējos gados pieredzējuši krietni nopietnākas izmaiņas normatīvajos aktos un nodokļu politikā nekā attiecīgais kazino segments.

Patlaban spēļu automātu tirgos Eiropā vērojams izteikts spiediens uz nacionālajām valdībām un vietvarām, aicinot tās pieņemt mērus, kas saistīti ar likmju samazināšanu, automātu izņemšanu no tirgus, ģeogrāfisko attālumu noteikšanu, kā arī ieviest citus normatīvos ierobežojumus spēļu automātu operatoriem.

Briselē strādājošā spēļu automātu nozares asociācija Euromat norāda: „Kopš 2005. gada ES institūcijas ir izrādījušas pastiprinātu interesi par sektoru. Pēdējos gados tiešsaistes spēļu sektora paplašināšanās rezultātā ES un tās dalībvalstis apsver izmaiņas normatīvajos aktos, tostarp nodokļu

palielināšanu, izmaiņas licencēšanas prasībās, vai arī pilnīgu spēļu automātu aizliegumu.”²

Tomēr ir milzīga atšķirība starp tirgiem, kuros realizēta labvēlīga nozares politika, un tādiem, kuros regulējums padarīts stingrāks, nozares nodokļu politika un vietvaru mērķi kļuvuši nesaprotami, licencētās operācijas tiek slēgtas, kā rezultātā spēļu automātu un azartspēļu bizness pāriet uz nelicencēto, ar nodokļiem neaplikto pelēko tirgu.

Šī ziņojuma mērķis ir sniegt neatkarīgu un objektīvu pārskatu par to, kādas sekas radījusi normatīvo aktu pastiprināšana un nodokļu palielināšana vairākos vecākajos licencēto spēļu automātu tirgos Eiropā, salīdzinot virkni negatīvu iznākumu ar tādiem, kur valdības politika novedusi pie pozitīvākiem iznākumiem.³

Saturs

Izmantojot pēdējo piecu gadu laikā no valsts un nozares institūcijām iegūtus pārbaudāmus datus, ziņojumā tiek analizēta korelācija starp stingrāku spēļu automātu vietu regulējumu un nelegālo spēļu zāļu skaita pieaugumu.

Gadījumos, kur tas bija iespējams, ziņojumā tiek atspoguļoti sociālie un finansiālie ieguvumi no progresīva regulējuma, savukārt neveiksmīgi realizētas politikas gadījumos ir mēģināts novērtēt ciestos zaudējumus nodokļu ieņēmumos, spēlētājiem pārējot uz pagrīdes tirgu.

Ziņojuma sākumā tiek apskatīti tādi lieli un ilgi pastāvoši spēļu automātu tirgi kā Spānija, Itālija un Īslande, savukārt turpinājumā tiek sniegts detalizētāks ieskats datos no Vācijas, Austrijas, Grieķijas, Polijas un Ungārijas, un pētīts spēļu automātu regulējums un tā ietekme katrā dalībvalstī visas valsts vai municipālās politikas līmenī.

1 Avots: http://gamingta.com/wp-content/uploads/2017/05/World_Count_2016.pdf Dati iegūti no uzraudzības iestādēm, valdībām, privātu kompāniju pētījumiem, spēļu industrijas iestādēm, kā arī tieši no vietām, kur spēļu automāti uzstādīti. <https://euromat.org/about-euromat/about-our-industry/>

2 Euromat šobrīd pārstāv 18 nacionālās dalības asociācijas no 13 Eiropas valstīm (ieskaitot divus novērotājus). Starp Euromat biedriem ir operatori, ražotāji, izplatītāji un izklaides aprīkojuma īpašnieki.

3 Šī ziņojuma izpratnē spēļu automāts tiek definēts kā mašīna, kas darbināma ar monētu un kas pieņem likumisku maksāšanas līdzekli – monētu vai banknoti, kā arī īpašās atrakciju zālēs vai ģimenes izklaides centros uzstādīti automāti, kas darbojas ar marķieriem.

Spānija

Spānijā ārpuskazino spēļu automātu tirgus tiek regulēts un ir viens no lielākajiem valsts azartspēļu tirgus sektoriem gan izdarīto likmju ziņā, gan azartspēļu bruto ieņēmumos. B tipa spēļu automāti ir valstī visizplatītākais spēļu automātu veids, pieejami bāros, restorānos, spēļu salonos un kazino, lai gan atsevišķās provincēs tas var atšķirties.

Apgrozījums no ārpuskazino B tipa spēļu automātiem Spānijā atpaliek vienīgi no nacionālās loterijas apgrozījuma, 2017. gadā sasniedzot 10,66 miljardus eiro.⁴

Azartspēļu sektors Spānijā tiek pārraudzīts lokāli Spānijas autonomajos reģionos, tāpēc spēļu automātu licencēšanu nosaka reģionālās azartspēļu institūcijas, un tie vietējiem reģioniem dod ievērojamus nodokļu ieņēmumus. Arī bingo halles Spānijā ir pakļautas vietējam regulējumam un azartspēļu institūcijām.

Atsevišķi analizējot datus par klātienē spēļu automātiem, var secināt, ka tiešsaistes automātu ieviešana ir atdzīvinājusi Spānijas klātienē spēļu industriju, sniedzot operatoriem, kuriem interesē dažādi pakalpojumu sniegšanas kanāli, jaunas

iespējas apbalvot un stimulēt klātienē spēļu zālēs reģistrētos klientus.

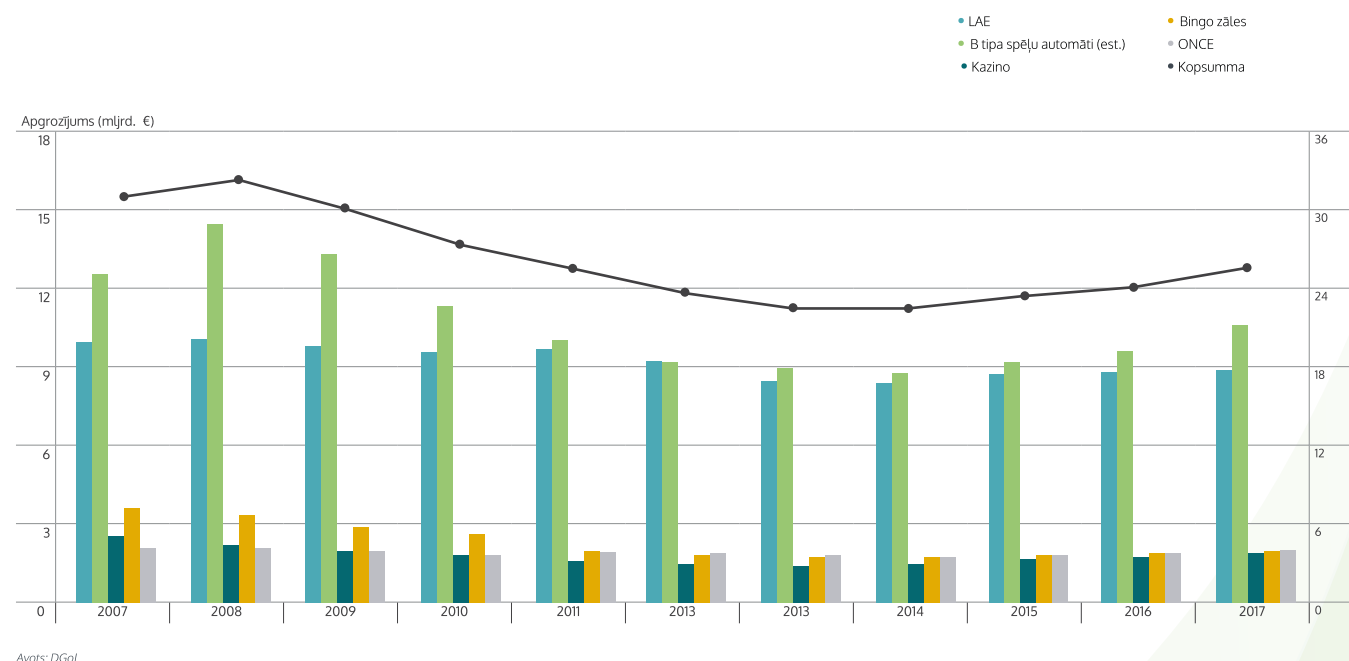
2017. gada aplēstais apgrozījuma pieaugums ir lielākais apgrozījuma kāpums no šādiem automātiem kopš 2008. gada, proti, kopš laika pirms globālās finanšu krīzes.

Valstī pastāvošo smago ekonomisko apstākļu dēļ "Gran Recesión" laikā, kas skāra visus Spānijas azartspēļu nozares sektorus, tiek lēsts, ka B tipa automātos izdarīto likmju summas laika posmā no 2008. līdz 2014. gadam samazinājās ar salikto gada rādītāju 7,9 procenti.

[Nesena pieaugums sauszemes spēļu automātu likmju apjomos](#)⁵ sakrīt ar 2015. gadā ieviesto tiešsaistes spēļu automātu regulējumu, kas nāca trīs gadus pēc tam, kad 2012. gada vasarā tiešsaistes tirgus pirmo reizi tika atvērts.

Gada dati liek domāt, ka tiešsaistes spēļu automātu regulējums varētu būt palīdzējis stimulēt sauszemes tirgu nevis iedragāt tā apgrozījumu.

Spānija: klātienē un tiešsaistes spēļu automātu apgrozījums 2011–2017, mljrd. €

Avots: DGOJ

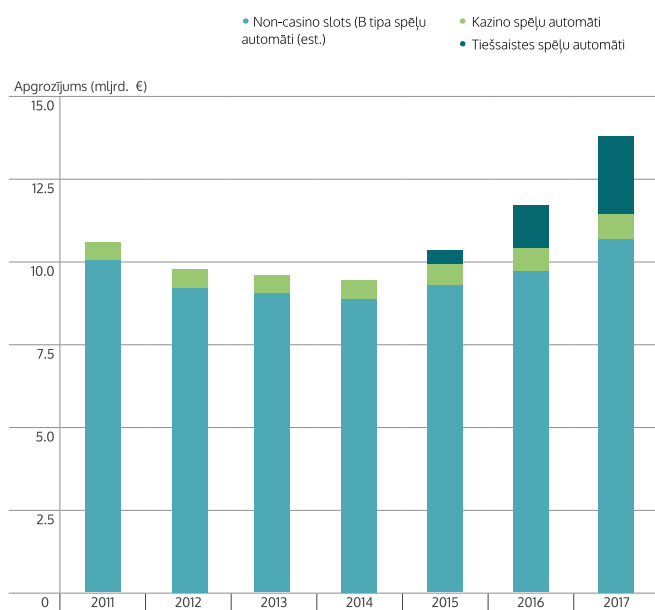
4 Saskaņā ar jaunākajiem nacionālās uzraudzības iestādes Direccion de Ordenacion del Juego (DGOJ) datiem B tipa spēļu automātu apgrozījums 2017. gadā attiecībā pret iepriekšējo gadu pieauga par 10,5 procentiem, sasniedzot 10,66 miljardus eiro. Uzziņai – A tipa automāti ir atrakciju zāļu stila automāti, paredzēti tikai izklaides nolūkiem, savukārt C tipa automāti ir automāti, kuri pieejami tikai kazino.

5 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/spains-multi-channel-slot-recovery-accelerates-2017

Lai gan dati par spēļu automātu skaitu visos Spānijas autonomajos apgabalos nav pieejami, iepriekš pieejamie dati liek domāt, ka šobrīd valstī kopumā ir ap 200 000 B tipa spēļu automātu, kas ir mazāk nekā augstākajā punktā 2008. gadā, kad valstī bija 252 422 spēļu automāti, taču esošie ir aprīti un ienesīgi autonomo apgabalu varas iestāžu pārraudzībā.

B tipa spēļu automātu biznesam paredzēto nodokļu režīmu nosaka autonomie apgabali, pārsvarā fiksētu nodokļa likmi par spēļu automātu, nevis no ieņēmumiem, un parasti likme svārstās no 3 000 līdz 3 700 eiro par spēļu automātu gadā.

Spānija: klātienēs un tiešsaistes spēļu automātu apgrozījums 2011–2017, mljrd. €

Avots: DGAJ

Itālija

Spēļu automāti un videoloteriju termināļi (VLT) veido milzīgu tirgu un ar nodokļu maksājumiem un licencēšanas nodevām ir kļuvuši par nozīmīgu Itālijas valsts kases nodokļu ieņēmumu avotu.

„Ielas līmeņa” ārpuskazino spēļu automāti Itālijā tiek regulēti un ir atļauti visdažādākajās vietās valstī, tostarp derību vietās, bāros, mazumtirdzniecības veikalos un speciālās spēļu zālēs. Itālijas spēļu automātu tirgus ir lielākais Eiropā un trešais lielākais pasaulē.⁶

Divi galvenie atļauto spēļu automātu tipi Itālijā ir – NewSlots, zināmi arī ar nosaukumu „atrakcija ar laimestiem” (angliskais sānsinājums – AWP), un video loteriju termināļi (VLT).

Spēļu automāti NewSlots pirmo reizi tika palaisti tirgū 2004. gadā, savukārt modernākus VLT kā vienu no azartspēļu reformām ar mērķi gūt papildu nodokļu ieņēmumus, kurus novirzīt 2009. gada *L'Akvilas zemestrīces*⁷ atjaunošanas darbiem, ieviesa 2009. gadā Abruco tiesību aktu pieņemšanas laikā.

Operatori iegūst tiesības tirgū piedāvāt abus spēļu automātu tipus, piedaloties iepirkuma procedūrā un slēdzot koncesijas līgumu. Vadošie operatori tirgū ir tādi uzņēmumi kā Lottomatica-IGT, Snaitech, G. Starnet (iepriekš Bplus) un Gamenet/Intralot.

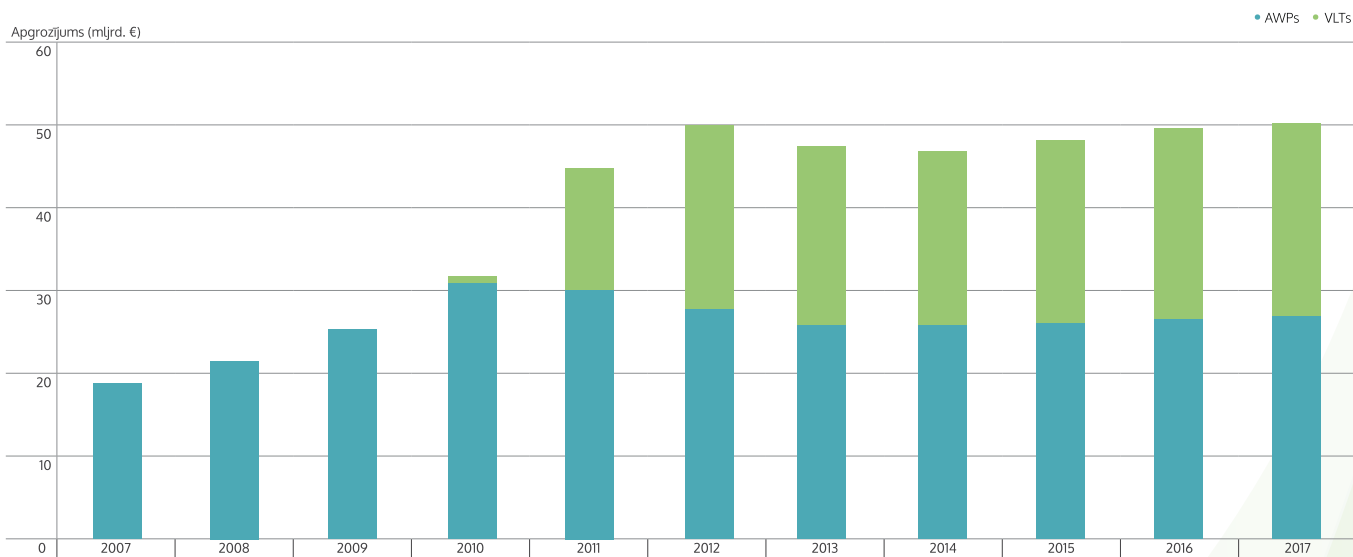
Pēc 2009. gada *tirgus liberalizācijas*, kad strauji pieauga arī VLT popularitāte, Itālijas ārpuskazino spēļu automātu tirgus sektors piedzīvoja ievērojamu izaugsmi. Drīz Itālija nostiprināja savas pozīcijas kā lielākais ārpuskazino spēļu automātu tirgus Eiropā un šis sektors kļuva par lielāko sektoru azartspēļu nozarē valstī.

Itālijas nodokļu politikas transformācija

Nodokļu ieņēmumu ziņā ieguvumi no progresīvā regulējuma valstī ir bijuši patiešām iespaidīgi. 2003. gadā Itālijas valdība nodokļos no spēļu automātiem iekasēja apmēram 32,5 miljonus eiro, kurus veidoja vienreizējs gada maksājums. 2017. gadā šis skaitlis bija pieaudzis līdz 6 miljardiem eiro.

Pirms 2003. gadā ieviestajām VLT likumdošanas izmaiņām valstī bija milzīgs nelegālo spēļu automātu īpatsvars ar

Itālija: ārpuskazino spēļu automātu apgrozījums (mljrd. €) 2007–2017

Avots: ADM

6 http://gamingta.com/wp-content/uploads/2017/05/World_Count_2016.pdf ibid p.8

7 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/earthquake-brings-avalanche-reforms-italy

aplēstiem 700 000 nelegālo spēļu automātu 2014. gadā, taču, pateicoties progresīvajam regulējumam, šis sektors tika veiksmīgi iznīcināts, un pēdējo piecu gadu laikā konfiscēto nelegālo spēļu automātu skaits svārstās no 500 līdz 1000 spēļu automātiem gadā.

Itālijas Muitas un monopolu aģentūras (ADM – Agenzia Dogane Monopoli) nodokļu kontroles dati atklāj, ka izvairīšanās no nodokļiem spēļu automātu sektorā kļuvusi praktiski nenozīmīga.

2010. gada otrajā pusē operatori visā valstī sāka īstenot noslēgtos VLT koncesijas līgumus, „audzējot svaru” tirgus segmentam, kurš jau veidoja 47 procentus jeb 25,5 miljardus eiro no visām izdarītajām likmēm valsts azartspēļu tirgū 2009. gadā.

Pēc pirmā VLT uzstādīšanu vilņa bija vērojama Itālijas spēļu automātu tirgus kopējā apgrozījuma spēcīga izaugsme, jo jaunie termināļi pakāpeniski palielināja spēlētāju aktivitāti, kā arī pārvilināja spēlētājus, kuri līdz tam spēlēja tradicionālos AWP automātus.

Pieaugot uzstādīto termināļu skaitam, strauji auga VLT apgrozījums, 2012. gadā sasniedzot 22,3 miljardus eiro. Savukārt VLT izdarīto likmju apjomi nākamajos piecos gados atradās robežās no 21 līdz 23 miljardiem eiro, 2017. gadā sasniedzot aptuveni 23,8 miljardus eiro.

Lielā mērā pateicoties VLT spēlētājiem, AWP automātu apgrozījums nokritās no augstākā punkta 30,9 miljardiem eiro 2010. gadā par 17 procentiem uz 25,6 miljardiem eiro 2014. gadā, pirms tas atguva 4,7 procentus nākamajos trīs gados, sasniedzot aptuveni 26,8 miljardus eiro 2017. gadā.

VLT parasti piesaista nopietnākus spēlētājus nekā tirgū esošie AWP automāti, un termināļi atrakciju zālēs un derību vietās ir jānovieto tikai tiem speciāli paredzētās vietās.

VLT piedāvā arī biežāku likmju likšanu, lielākus džekpotus un augstākus kopējos izmaksu koeficientus nekā AWP automāti, vidējiem izmaksu koeficientiem saglabājoties konsekventi robežās no 88 līdz 89 procentiem kopš to ieviešanas. AWP automātiem šis koeficients ir 70–75 procenti.

Saskaņā ar jaunākajiem ADM publicētajiem datiem azartspēļu bruto ieņēmumi (GGR) no ārpuskazināto spēļu automātiem (VLT un AWP) 2017. gadā valstī bija 10,6 miljardi eiro jeb par 1,5 procentiem vairāk nekā gadu iepriekš.

Atsevišķi skatoties, GGR no AWP automātiem bija 7,80 miljardi eiro, uzrādot 1,1 procenta pieaugumu, salīdzinot ar 2016. gadu, savukārt ieņēmumi no VLT automātiem bija 2,85 miljardi eiro, uzrādot 2,9 procentu pieaugumu.

Neskatoties uz to, Itālijas vairāk nekā 10 miljardus eiro vērtā ārpuskazināto spēļu automātu sektoru šobrīd ietekmē būtiskas normatīvo aktu izmaiņas, kuru mērķis ir samazināt spēļu automātu izplatību valstī, ņemot vērā to, ka populistiskie spēki aizstāv ideju par azartspēļu sektora ierobežojumiem.

Sektora kapitālais remonts sākās ar automātu skaita samazināšanas pasākumiem, kurus ieviesa iepriekšējā Džentolini (Gentolini) valdība, un nu jau ir kļuvis par solījumu īstenot spēļu automātu „stratēģiju izejai no aprites”, kas [iezīmēta](#) jaunās koalīcijā ar opozicionāriem izveidotās valdības 2018. gada maijā pieņemtajā manifestā.

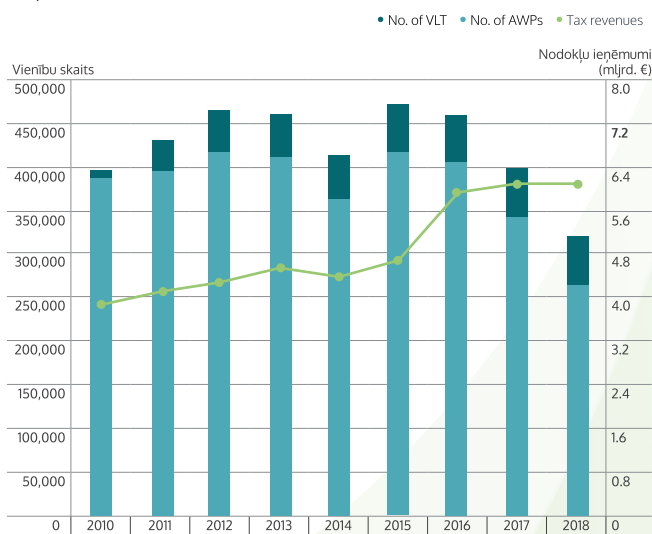
Automātu skaita samazināšanas pasākumus uzsāka pēc tam, kad Džentolini valdība 2017. gada septembrī pieņēma dekrētu kā tiesību aktu, paredzot divu posmu programmu, kuras ietvaros līdz 2018. gada 30. aprīlim AWP automātu skaitu Itālijā bija paredzēts samazināt par 35 procentiem.

[Dekrēts](#) paredzēja, ka līdz 2017. gada decembrim operatoriem jāsamazina AWP automātu skaits par 15 procentiem, turpinot samazināšanu, līdz tā sasniedz 35 procentu atzīmi līdz 2018. gada aprīlim.

Saskaņā ar regulatora oficiālo preses relīzi 2016. gadā pieņemtais Stabilitātes likums paredzēja, ka AWP automātu skaits Itālijā tiks samazināts no 407 000 automātiem 2017. gada janvārī līdz 259 130 automātiem 2018. gada jūnijā.

GamblingCompliance pieejamie skaitļi rāda, ka 2018. gada pirmajā pusē apgrozījums no AWP automātiem visā valstī nokritās par 4,2 procentiem, salīdzinot ar šo pašu periodu iepriekšējā gadā, savukārt VLT apjomi pieauga par 1,7 procentiem.

Itālija: uzstādītie spēļu automāti un nodokļu ieņēmumi (mljrd. €) 2010–2018

Avots: ADM, Acadi, CGIA Mestre

Saskaņā ar jau iepriekš minēto Stabilitātes likumu, valstī noņemtos AWP automātus paredzēts pakāpeniski aizvietot ar jaunākas paaudzes spēļu automātiem, sauktiem dažādi – par attālinātiem AWP, AWPR jeb „mini VLT”, lai sertificētas un kontrolētas sistēmas ietvaros ieviestu „zini savu klientu” prasību katram spēlētājam.

Taču, ņemot vērā Itālijā valdošo politisko nestabilitāti gan valsts, gan reģionu līmenī, precīzs laiks AWP automātu nomaiņai patlaban nav īsti skaidrs; izskan minējumi, ka projektu patiesībā varētu atlikt līdz 2022. gadam, kad beigsies esošo licenču termiņi.

Nīderlande

Nīderlandē atļautie spēļu automātu tipi ir detalizēti noteikti [Spēļu automātu dekrētā 2000](#) (Speelautomatenbesluit) un ir atkarīgi no vietas, kur tie darbojas, taču parasti to darbības regulējumā ir iesaistītas un piedalās reģionālās un municipālās pārvaldes institūcijas.

- Spēļu automāta licence (Aanwezigheidsvergunning) nosaka, kur un cik daudz spēļu automātu drīkst uzstādīt. Pašvaldības pilnvarotais pārstāvis tās piešķir spēļu zāles turētājam attiecīgajā pašvaldībā.
- Darbības licence (Exploitatievergunning) nosaka, kurš var nodarboties ar spēļu automātu biznesu.
- Modeļa apstiprināšana (Modeltoelating) nosaka, kuri spēļu automātu modeļi var tikt ieviesti Nīderlandes tirgū. Azartspēļu likums (The Gaming Act) izšķir divas automātu kategorijas. Tas nodala spēļu automātus no iemaņu automātiem, kuros nav iespējas izdarīt likmes un uz kuriem šī likuma noteikumi neattiecas (Azartspēļu likuma pants 30a).

Uz spēļu automātiem attiecas visas Azartspēļu likuma sadaļā Title VA noteiktās licencēšanas prasības.

Tāpat kā Spānijā, arī Nīderlandē spēļu automāta licences maksu nosaka katra pašvaldība. Par licenci tiek piemērota maksimālā likme 56,50 eiro (ja pieteikums iesniegts tikai par vienu spēļu automātu) vai 22,50 eiro (par diviem vai vairāk spēļu automātiem) un papildu maksimālā likme 34 eiro par spēļu automātu.

Darbības licence ir vienreizējs maksājums 1 815,12 eiro apmērā, kā arī jāmaksā gada nodeva 453,78 eiro apmērā, kas paredzēta pārraudzības izdevumu segšanai. Darbības licenci piešķir uz 10 gadiem.

Ārpuskazino spēļu automāti ir atļauti visā valstī un atrodas restorānos, atrakciju un spēļu zālēs; ziņoto gadījumu par nelegālo spēļu automātu operācijām ir maz.

Balstoties uz Nīderlandes Azartspēļu institūcijas (KSA) jaunākajiem tirgus datiem un uzņēmuma Holland Casino

publicētajiem skaitļiem par ieņēmumiem, 2017. gadā azartspēļu bruto ieņēmumi (GGR) no ārpuskazino spēļu automātiem Nīderlandē bija 705 miljoni eiro, kas ir par diviem procentiem mazāk nekā gadu iepriekš, bet par 12,5 procentiem vairāk nekā 2014. gadā, kad tie bija 627 miljoni eiro.

Kopumā 2018. gada beigās Nīderlandē bija gandrīz 34 000 „ielas līmeņa” spēļu automātu, samērā vienādi sadalīti starp 293 speciālām atrakciju zālēm un 8 361 ēdināšanas uzņēmumu, kuriem papildus vēl bija aptuveni 3 000 iemaņu spēļu automātu, kas piedāvā nemonētāras balvas.

Nīderlandes Spēļu automātu asociācija (VAN KansspelenBranche-organisatie) pārstāv atsevišķu spēļu vietu operatoru, atrakciju zāļu, ražotāju un izplatītāju intereses

Asociācija veiksmīgi apstrīdēja piedāvāto divu līmeņu nodokļa likmi Tiešsaistes azartspēļu likumā (Online Gambling Bill), kas paredzēja tiešsaistes operatoriem piemērot nodokli 20 procentu apmērā no GGR, kas būtu par deviņiem procentpunktiem mazāk nekā to klātienē konkurentiem.

Likums tika grozīts, piedāvājot [vienotu nodokļa likmi](#) 29 procentu apmērā no GGR gan tiešsaistes, gan klātienē operatoriem, liekot Fritsam Hufnāgelam (Frits Huffnagel), Nīderlandes Spēļu automātu asociācijas priekšsēdētājam, secināt: „Piedāvājot Nīderlandes Azartspēļu likuma grozījumus iekļaut vienotu likmi, konkurence starp klātienē un tiešsaistes azartspēlēm tiks padarīta godīgāka, taču kopumā mēs uzskatām, ka azartspēļu nodoklis ir daudz par augstu.”

Pēc [nozāres lūgumiem](#) modernizēt spēļu automātu regulējumu, KSA [2018. gada oktobrī mīkstināja iepriekš ļoti stingro sistēmu](#) jaunu spēļu automātu modeļu un spēļu modifikāciju apstiprināšanai.

2018. gadā ieviestās izmaiņas ļauj jauna modeļa licences pievienot jau iepriekš apstiprinātai licencei, kas saskaņā ar KSA „ļauj ieviest inovatīvas izmaiņas spēļu automātos ātrāk un lētāk un ar mazāku administratīvo slogu, piemēram, apkopes vai programmatūras atjaunināšanas laikā”.

Beļģija

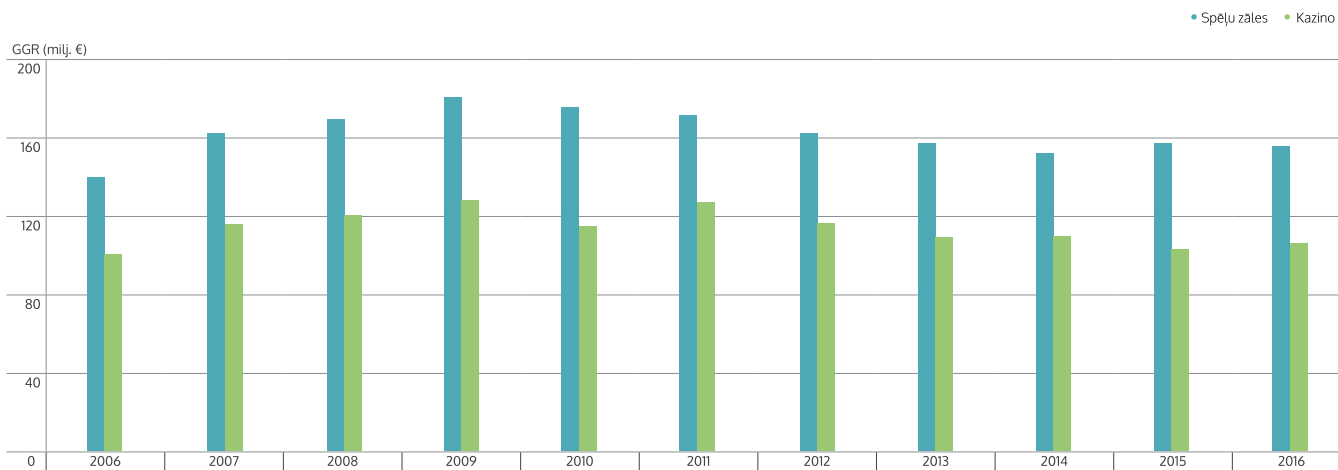
Spēļu automātu tirgus Beļģijā ir regulēts, un tie ir atļauti tādās kazino, kas ir klasificēti kā „1. klases” iestādes un kuru darbībai ir nepieciešama A licence, kā arī spēļu automātu atrakciju zālēs un spēļu iestādēs, kas klasificētas kā „2. klases” iestādes. Lai patērētājiem varētu piedāvāt spēļu automātu pakalpojumus, šīs iestādes iegūst B licenci.

Līdz ar valdības tikai daļēji sekmīgajiem centieniem ierobežot automātu skaitu, kopš 2010. gada ieņēmumi no valstī esošajiem B licences spēļu automātiem ir samazinājušies – no augstākā

punkta 181 miljons eiro 2009. gadā līdz 156 miljoniem eiro 2016. gadā ar salikto gada kritumu 2,1 procentus.

2015. gada jūlijā Beļģijas Azartspēļu komisija (BGC) nāca klajā ar plānu līdz 2017. gadam pakāpeniski samazināt izsniegto „2. klases” spēļu automātu licenču skaitu no 180 uz 150. Taču par spīti dažādiem mēriem, kas vērsti uz brīvprātīgu atteikšanos no šīm licencēm, izdoto licenču skaits 2016. gada beigās bija 176, savukārt 2018. gada jūlijā – 171.

Beļģija: klātienē kazino un atrakciju zāļu GGR (milj. €) 2006–2016

Avots: Beļģijas Azartspēļu komisija

Vācija

Vācijas tirgus joprojām ir viens no pasaules vadošajiem spēļu automātu tirgiem, 2016. gadā veiktā globālā pētījumā ar 277 235 spēļu automātiem ierindojoties ceturtajā vietā aiz Japānas, Amerikas Savienotajām Valstīm un Itālijas. Vācijas spēļu zāles un kazino veido aptuveni divus procentus no pasaules spēļu automātu skaita.⁹

Dati par 2016. gadu no pašas Vācijas azartspēļu regulatoriem sniedz mazliet mazāku skaitli, proti, 264 000 spēļu automāti, taču pēc abiem aprēķiniem Vācija ir stabili priekšā nākamajam lielākajam tirgum – Spānijai – kurā ir aptuveni 212 000 uzstādītu un licencētu spēļu automātu.

Taču 2012. gadā uzsāktās un 2017. gadā pilnībā visā Vācijā spēkā stājušās izmaiņas normatīvajos aktos nosaka stingrākus ierobežojumus attiecībā uz spēļu zāļu skaitu un automātu skaitu vienā spēļu vietā.

Vācijas spēļu automātu tirgus ir pakļauts kā federālajiem, tā valsts likumiem, kā arī Federālo zemju līgumam par azartspēlēm (The Interstate Treaty on Gambling). Federālajā līmenī galvenos noteikumus ietver Tirdzniecības, komercijas un nozares regulējuma likums (Gewerbeordnung¹⁰) un federālais Azartspēļu rīkojums (Spielverordnung¹¹).

Federālo zemju līgums par azartspēlēm¹² ietver pamatnoteikumus, par kuriem vienojušās visas Vācijas federālās zemes un kuri pēc tam integrēti federālo zemju likumos.

Rezultātā federālo zemju likumi Vācijā atšķiras, taču ietver elementus no Federālo zemju līguma par azartspēlēm. Dažas federālās zemes ir izdevušas speciālus spēļu zāļu likumus.

Jauno noteikumu ieviešana ir bijusi īpaši grūta pašvaldībām un pilsētu vadībai; tās rezultātā virkne lietu ir tiesā un azartspēļu operatori ir neziņā par nākotni.

Patlaban, vairāk nekā divus gadus pēc ierobežojumu stāšanās spēkā, daudzas pašvaldības joprojām nav noteikušas, kuras spēļu zāles jāaizver, lai izpildītu noteikumus, un daudzi spēļu automāti ir pazuduši no regulētā tirgus un pārgājuši uz neregulēto sektoru.

Tāpēc aplēses par to, cik tieši atrakciju zāles vai spēļu automātus jaunais regulējums varētu skart, ir ļoti aptuvenas, taču vadošā spēļu automātu ražotāja Gauselmann Group runaspersona iepriekš paudusi, ka jaunie noteikumi varētu ietekmēt līdz pat 70–80 procentiem tirgus.¹³

Federālo zemju līgums par azartspēlēm

2012. gada jūlijā spēkā stājās grozījumi Federālo zemju līgumā par azartspēlēm, kas spēļu automātu operatori visā Vācijā ieviesa radikālus ierobežojumus. Galvenie līguma punkti noteica:

- minimālo attālumu starp spēļu zālēm, precīzu attālumu atstājot katras federālās zemes kompetencē;
- aizliegumu vienā ēkā vai ēku kompleksā piedāvāt vairākas spēļu zāļu koncesijas; prakse, kuru bieži izmantoja, lai palielinātu uz vienai spēļu zālei atļauto automātu skaitu;
- tiesības federālajām zemēm ierobežot to vietvarām pieejamo atļauju skaitu;
- aizliegumu operatoriem izmantot ārēju reklāmu vai jebkā citādi mudināt cilvēkus spēlēt, piemēram, ar spēļu zāļu ārējo noformējumu;
- federālajām zemēm ieviest obligātu zāles slēgšanas laiku minimāli uz trīs stundām diennaktī.

Spēļu atrakciju zālēm, kuras bija ieguvušas licenci vecā regulējuma ietvaros, pēc grozījumu stāšanās spēkā tika dots piecu gadu labvēlības periods, kurš lielākajā daļā zemju beidzās 2017. gada jūnijā.

Turklāt 2014. gada decembrī tika izdarīti grozījumi arī federālajā Azartspēļu rīkojumā (Spielverordnung), arī ierobežojot spēļu automātu tirgu; tie stājās spēkā pēc četrus gadus ilga pārejas perioda.

Federālajā Azartspēļu rīkojumā ietvertie ierobežojumi nosaka samazinātu atļauto spēļu automātu skaitu bāros un restorānos,

9 http://gamingta.com/wp-content/uploads/2017/05/World_Count_2016.pdf ibid p.8

10 <http://www.gesetze-im-internet.de/gewo/BJNR002450869.html>

11 <http://www.gesetze-im-internet.de/spielv/BJNR001530962.html>

12 <https://gamblingcompliance.com/files/GI%C3%BCcksspiel%C3%A4nderungsstaatsvertrag.pdf>

13 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/gauselmann-boss-predicts-industry-devastation-over-german-machines

samazinātus vienā stundā iespējamos maksimālos laimestus un zaudējumus, un automātisko pogu aizliegumu.

Haoss vietvaru līmenī

Ņemot vērā to, ka grozītais Federālo zemju līgums par azartspēlēm federālajām zemēm dod plašu rīcības brīvību, nosakot prasības (piemēram, precīzu minimālā attāluma ievērošanu), nav pārsteigums, ka attiecīgie federālo zemju noteikumi ievērojami atšķiras.

Piemēram, Berlīnes spēļu zāļu likums paredz 500 metru minimālo attālumu starp spēļu vietām¹⁴, savukārt Heses spēļu zāļu likumā noteikts attālums, kas taisnā līnijā nav mazāks par 300 metriem.¹⁵

Šie noteikumi jāievieš Vācijas federālo zemju pašvaldībās. Taču lielākā daļa federālo zemju pašvaldībām nav sniegušas skaidras vadlīnijas par to, kādus kritērijus pašvaldībām piemērot, nosakot, kuras spēļu zāles jāslēdz, bet kuras jā saglabā atvērtas. Tas rada problēmas gadījumos, kad minimālā attāluma prasība nosaka viena vai vairāku uzņēmumu slēgšanu konkrētajā teritorijā.

Tā rezultātā 2016. gada sākumā pašvaldības ieviesa dažādus veidus, kā noteikt, kuri uzņēmumi var palikt atvērti. Daudzās pašvaldībās nebija caurspīdīgu atlases kritēriju, un, piemēram, Lejassaksijas pašvaldība sāka organizēt izlozes, lai noteiktu tās spēļu zāles, kuras būtu jāslēdz.

Pret to skaļi iebilda operatori¹⁶, un rezultātā pret šo lēmumu tika iesniegta tiesā virkne prasību, kurās operatori pieprasīja izvirzīt kvalitatīvus kritērijus to vietu atlasei, kuras varēs turpināt darbu.

2017. gada aprīlī Vācijas Federālā konstitucionālā tiesa lēma¹⁷, ka Federālo zemju līgumā par azartspēlēm un trīs citos federālo zemju likumos ietvertie ierobežojumi pārmērīgi nepārkāpj spēļu automātu operatoru konstitucionālās tiesības (īpaši tiesības brīvi izvēlēties nodarbi un vienlīdzības principu).

Tika arī lemts, ka ierobežojumi ir attaisnojami tādu pamatapsvērumu dēļ kā spēlētāju aizsardzība, atkarību novēršana un nepilngadīgo aizsardzība. Tiesa apstiprināja, ka operatori var atsaukties uz īpašo grūtību regulām, kuras tiem ļauj saglabāt iestādes atvērtas ar nosacījumu, ka tie ir veikuši

labas gribas investīcijas pirms likuma grozīšanas. Daudzi operatori apstrīdēja rīkojumus par slēgšanu, apgalvojot, ka uz viņiem attiecas minētie grūtību noteikumi.

Divus gadus pēc ierobežojumu stāšanās spēkā joprojām procesā ir liels skaits tiesisku strīdu attiecībā uz atsevišķiem pašvaldību lēmumiem slēgt spēļu zāles. Tā rezultātā daudzas plānotās slēgšanas vēl nav notikušas, operatori paliek nelokāmi un turpina uzturēt atvērtas spēļu zāles saskaņā ar vecajiem noteikumiem.

Ņemot vērā, ka spēļu automātu darbības regulējums lielā mērā ir atstāts 16 Vācijas federālo zemju un individuālo pašvaldību ziņā, jo tās ir atbildīgas par atļauju izsniegšanu spēļu zāļu operatoriem, nav pieejami ticami salīdzināmi skaitļi, kas parādītu, cik spēļu zāles ir nācies slēgt un kādā mērā visā Vācijā ir samazinājies kopējais spēļu automātu skaits.

Turklāt notiekošo strīdu dēļ nav skaidrs, cik esošās spēļu zāles un atsevišķi spēļu automāti vairs neatbilst jaunajiem noteikumiem.

Saskaņā ar datiem, kas pieejami Vācijas Valsts azartspēļu regulatoru sastādītajā gada pārskatā par 2017. gadu (jaunākie pieejamie dati), Vācijā bija aptuveni 255 000 licencētu spēļu automātu, no kuriem 173 000 atradās spēļu zālēs, savukārt 82 000 krogos un restorānos.¹⁸

Šis skaitlis ir tikai nedaudz mazāks kā 2016. gadā, kad regulatori lēsa, ka valstī ir 264 000 licencētu spēļu automātu, no kuriem 182 000 bija spēļu zālēs un atlikušie – krogos un restorānos.

Pārskatā ir ietvertas arī aplēses par neregulēto azartspēļu tirgu Vācijā, taču tajās spēļu automāti netiek uzrādīti kā nelegāla tirgus daļa, visdrīzāk tāpēc – ka par tiem šādus datus ir grūti savākt.

Nesenos vietējo ziņu piemēros var atrast anekdotiskas liecības par to, cik daudz spēļu zāles noteiktās pašvaldībās pārkāpj jaunus noteikumus.

2019. gada jūlijā Berlīnes pašvaldībā Tempelhofā-Šēnebergā pēc veiksmīgas slēgšanas rīkojuma apstrīdēšanas saskaņā ar jaunajiem noteikumiem strādāja tikai divas no 35 spēļu zālēm.

14 <http://gesetze.berlin.de/jportal/portal/t/1my8/page/bsbeprod.psml?doc.hl=1&doc.id=jlr-SpielhGBErahmen&documentnum-ber=1&numberofresults=12&doctyp=Norm&showdoccase=1&doc.part=X&paramfromHL=true#focuspoint>

15 <https://www.rv.hessenrecht.hessen.de/bshe/document>

16 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/arcade-closure-confusion-rattles-german-slot-industry

17 <https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2017/bvg17-027.html>

18 https://innen.hessen.de/sites/default/files/media/hmdis/jahresreport_2017.pdf

Pašvaldība joprojām veic darbības, lai konstatētu, vai pārējās 33 spēļu vietās pilda prasības; un, ja tās ievēro noteikumus, pašvaldība plāno organizēt lozēšanu gadījumos, ja spēļu zāles atrodas pārāk tuvu viena otrai, lai noteiktu, kura no tām var turpināt darboties un kura jāslēdz.¹⁹

Ziemeļreinas-Vestfālenes Noisas pilsēta cīnās, lai samazinātu spēļu zāļu skaitu no 27 uz piecām. Pilsēta pati izstrādāja savus slēgšanas kritērijus, jo federālo zemju regulējums neietvēra nekādas vadlīnijas, vienīgi aizliedza izmantot loterijas, lai noteiktu, kuras spēļu vietas turpina darboties. Visi operatori, uz kuriem lēmums attiecas, to pārsūdzēja un lēmumu pieņemšanas procedūra un kritēriji tika atcelti tiesā.

Rezultātā pilsētai jānāk klajā ar jauniem kritērijiem, kamēr virkne jaunu apelācijas sūdzību ir izskatīšanas procesā. Tīkmēr pilsēta ir panākusi vienošanos ar dažiem operatoriem, ļaujot tiem saglabāt spēļu vietas ilgāk, paliekot pie ieceres līdz 2021. gadam sasniegt izvirzīto piecu spēļu zāļu mērķi.²⁰

Heses federālā zeme savām pašvaldībām piedāvāja noteikumu ieviešanas kritērijus punktu sistēmā, taču arī tos tiesa atzina par nederīgiem, novedot vietvaras strupceļā attiecībā uz jauno noteikumu ieviešanu.

Piemēram, Vīsbādenes pilsētā Heses federālajā zemē 2019. gada janvārī 37 no 53 spēļu zālēm pārkāpa aizliegumu uzturēt vairākas zāles zem viena jumta, savukārt 12 spēļu zāles neievēroja 300 metru minimālā attāluma prasību. Taču lēmumu pieņemšanas kritēriji nav noteikti, tāpēc neviena no zālēm vēl nav slēgta.

Tīkmēr Frankfurtē slēgtas 25 no 164 zālēm un 24 citas ir vienojušās par slēgšanas datumu. Savukārt 50 zālēm slēgšana vēl gaidāma, jo tās pārkāpj aizliegumu uzturēt vienā ēkā vairākas spēļu zāles ar atsevišķām atļaujām. Visbeidzot, attiecībā uz 40 citām spēļu zālēm turpmākie soļi ir apstājušies, jo nav skaidrs, kura no zālēm jāslēdz gadījumā, kad pārkāpts noteikums par minimālo attālumu.²¹

Lejassaksijā pretrunīgo praksi organizēt loteriju vai lozēšanu aizveramās spēļu zāles noteikšanai noraidīja šīs federālās zemes augstākā administratīvā tiesa. Tamdēļ šī federālā zeme 2019. gada maijā paziņoja par plāniem grozīt tās likumus, lai nodrošinātu caurspīdīgus kritērijus lēmumu pieņemšanā.²²

Nodokļi

Vācijā izklaides pasākumu nodokļa likmi spēļu automātiem nosaka pašvaldības un tās var būt krasi atšķirīgas..

Ieņēmumi no spēļu automātiem piemērotā izklaides pasākumu nodokļa joprojām turpina augt, acīmredzot tādēļ, ka tikai dažas spēļu zāles tik tiešām ir pārstājušas darboties, un tur, kur tās ir slēgtas, atlikušie automāti tiek izmantoti vairāk, kā rezultātā iekasēti nosokļi ieņēmumos, jo nodoklis parasti tiek iekasēts no katrā automātā izdarītajām likmēm.

Neskaidrības saistībā ar spēļu automātu regulējumu saglabājas un zināmā mērā ielgst, jo nav skaidrības attiecībā uz tiešsaistes azartspēļu regulējumu Vācijā.

Šī gada maijā Vācijas atrakciju zāļu nozares asociācijas Deutsche Automatenwirtschaft (DAW) valdes priekšsēdētājs aicināja federālās zemes spēles laukumu padarīt godīgāku un piemērot vienādu spēlētāju aizsardzības pasākumus gan attālinātajā, gan klātienē sektorā.

Uzstājoties DAW spēļu samītā Berlīnē, Georgs Štekers (Georg Stecker) norādīja, ka pēc stingrāku normatīvo standartu ieviešanas 2017. gada novembrī atrakciju zāļu sektors Vācijā ir zaudējis vidēji 20 procentus savu klientu, dažiem uzņēmumiem dažās nedēļās pēc izmaiņu stāšanās spēkā zaudējot līdz pat 40 procentiem tirgus.

„Spēlētājiem process kļuvis ievērojami neērtāks. Nepārtraukti ir jāspiež poga, spēles laikā ir daudz īsu pārtraukumu,” viņš pauda, piebilstot, ka tagad automātiem ir vajadzīgs „bezgalīgi ilgs laiks”, lai izmaksātu vinnestu.

„Klātienē atrakciju zālēm piemērotie ierobežojumi ir panākuši, ka daļa šo spēlētāju ir pārgājuši uz valstij piederošajiem kazino, turklāt liela daļa spēlētāju visdrīzāk ir pārgājuši pie tiešsaistes pelēkā un melnā tirgus operatoriem,” norāda Štekers.

„Klātienē atrakciju zālēm piemērotie ierobežojumi nozīmē to, ka daļa šo spēlētāju ir pārgājuši uz valstij piederošajiem kazino, kamēr, šķiet, liela daļa spēlētāju ir pārgājuši pie pelēkā un melnā tirgus operatoriem tiešsaistē.”

-Georgs Štekers, DAW.

19 <https://www.morgenpost.de/bezirke/tempelhof-schoeneberg/article226371793/Nur-zwei-von-35-Spielhallen-in-Tempelhof-Schoeneberg-sind-gesetzeskonform.html>

20 https://rp-online.de/nrw/staedte/neuss/stadt-neuss-fuehrt-einen-zaehen-kampf-gegen-die-spielhallen_aid-39297147

21 <https://www.faz.net/aktuell/rhein-main/wirtschaft/schliessung-konkurrierender-spielhallen-kommt-nicht-voran-15976029.html>

22 <https://www.stk.niedersachsen.de/startseite/presseinformationen/entwurf-zur-neuregelung-des-niedersaechsischen-gluecksspielgesetzes-177047.html>

“Klāties spēļu operatori ir jāievēro limiti, taču klienti var atrast neierobežotu piedāvājumu tīmeklī, kur minūšu laikā iespējams zaudēt lielas summas,” viņš piebilda. “Tā ir lieta, kas jārisina tiešsaistes kazino sakarā; mēs nevaram ieviest savārstītu regulējumu ar dažāda līmeņa spēlētāju aizsardzību dažādās vidēs.”

Diskusijas par klāties spēļu automātu regulējumu Vācijā notiek vienlaikus ar vēl sarežģītākām debatēm par regulējumu tiešsaistes kazino, kuri patlaban Vācijā ir aizliegti.

2019. gada maijā 16 Vācijas federālo zemju ministri nobalsoja par esošā Federālo zemju līguma par azartspēlēm [pagarināšanu](#) līdz 2021. gada jūnijam, Ziemeļreīnai-Vestfālenei, Šlēzvigai-Holšteinai un Hesei aicinot to aizvietot ar jaunu visaptverošu regulējumu, kas atļautu tiešsaistes kazino, taču šis plāns neguva plašu atbalstu citās federālajās zemēs.²³

Ņemot vērā jauna regulējuma parādīšanos darba kārtībā, DAW ir aicinājusi ministrus reformēt daļu no esošajiem atrakciju zāļu likumiem, izņemot no likuma prasību zālēm atrasties

noteiktā attālumā no skolām un bērnudārziem, svītrojot noteikumus, kas neļauj vairākām atrakciju zālēm atrasties vienā komercionālā kompleksā.

„Es uzskatu, ka noteikumi attiecībā uz zāļu atrašanās vietām ir absolūti kļūdaini,” norāda Štekers. „Regulējums ir nepareizs, un tā mērķis samazināt piedāvājumu, proti, ierobežot azartspēļu pieejamību – arī ir ačgārnis. Mēs uzskatām, ka augsti standarti ir daudz svarīgāki. Ir vajadzīgi stingri kvalitātes kritēriji.”

DAW atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi par mērķi izvirzīt kvalitatīvu, nevis kvantitatīvu regulējumu, norādot, ka centieni ierobežot atrakciju zāļu skaitu ir noveduši pie tā, ka legālās vietas ir spiestas aizvērties, taču to vietā palielinājies nelegālo operatoru skaits.

Štekers lēš, ka tikai Berlīnē vien ir aptuveni 350 nelegālo atrakciju zāļu un 2 500 nelicencētu kafejnīcu-kazino, daudzas no tām atrodas Berlīnes dienvidu daļā Noīķelnē. „Redzams, ka tās [nelegālās atrakciju zāles] turpina vairoties, kamēr legālo skaits samazinās,” pauž Štekers.

---

23 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/german-treaty-agreement-disastrous-online-gambling

Austrija

Austrijā ārpuskazino spēļu automātu biznesu katrā federālajā zemē lielā mērā regulē atsevišķi.

Federālais Azartspēļu likums²⁴ apraksta vien spēļu automātu biznesa pamatnoteikumu ietvaru, savukārt federālais Spēļu automātu dekrēts²⁵ nosaka tehniskās prasības spēļu automātiem un video loteriju termināļiem (VLT). Austrijas federālās zemes var lemt, vai atļaut ārpuskazino spēļu automātu biznesu, un, ja atļauja tiek dota, uz vienai federālajai zemei operatoriem piešķirt ne vairāk kā trīs licences.

Patlaban Burgenlande, Karintija, Lejasaustrija, Augš austrija un Štīrija ir atļāvušas ārpuskazino spēļu automātu darbību, savukārt Zalcburga, Tirole, Vīne un Forarlberga spēļu automātus ārpus kazino ir aizliegušas.

Saskaņā ar Austrijas Derību un azartspēļu asociācijas (Österreichische Vereinigung für Wetten und Glücksspiel – ÖVWG) pasūtītu ziņojumu 2017. gada sākumā valsts 227 spēļu zālēs bija 3 836 licencēti spēļu automāti un 217 vietām bija atļauja uzturēt vienu spēļu automātu.²⁶

Tomēr Finanšu policijas statistika rāda, ka valstī ir pieejami nelegālie automāti; no 2016. līdz 2018. gadam konfiscēti 5 813 automāti, un aplēses rāda, ka 2019. gadā valstī aprītē ir vēl 4 000 nelegālo spēļu automātu.

Lai gan valsts pēdējos gados ir ieviesusi bargākus pasākumus pret nelicencētajām spēļu zālēm, vietējie ziņojumi liek domāt, ka Austrijā joprojām ir apjomīgs melnais tirgus.

[2017. gadā Austrijas konsultāciju uzņēmuma Kreutzer Fischer & Partner veiktais pētījums](#) atklāja, ka 2 201 jeb gandrīz trešdaļa no visiem ārpus kazino esošajiem spēļu automātiem bija nelegāli.²⁷

Savā gada aptaujā par spēļu automātiem šis konsultāciju uzņēmums norādīja, ka „nelicencēto spēļu automātu skaits ir salīdzinoši augsts tieši tajās federālajās zemēs, kurās nav legālā piedāvājuma vai tas ir nepietiekams”.

Videoloteriju termināļi

Salīdzinājumam – videoloteriju termināļu (VLT) biznes Austrijā tiek regulēts federālā līmenī, un visās deviņās federālajās zemēs monopols pieder uzņēmumam Austrian Lotteries, kuram ir tiesības piedāvāt šādus termināļus, kas piesaistīti Austrijas Federālā datorcentra centrālajam serverim.

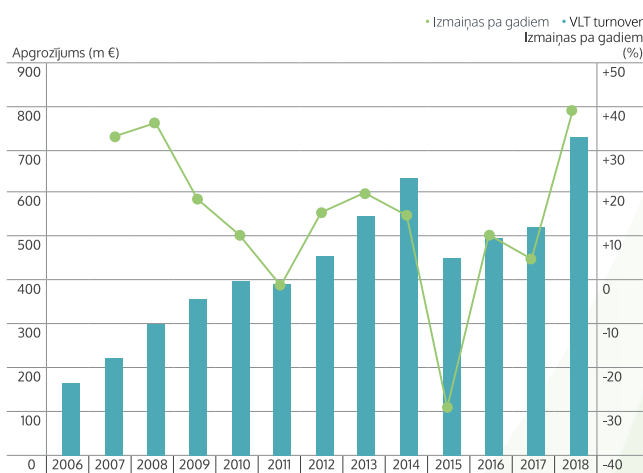
Uzņēmums Casinos Austria ir vienīgais operators, kuram ir tiesības piedāvāt VLT saskaņā ar tam piešķirto monopolstāvokli federālo zemju līmenī, un tas var piedāvāt šos termināļus pat federālajās zemēs, kurās spēļu automātu biznes nav licencēts.

Federālais Spēļu automātu dekrēts nosaka virkni tehnisko prasību ārpuskazino spēļu automātiem, tostarp likmju un vinnestu ierobežojumus, kā arī minimālā attāluma prasību.

Jaunākie dati uzrāda labus ienākumus no Austrijas VLT tirgus, taču spēļu automātu tirgus ir bijis pakļauts normatīvo aktu izmaiņām, kā arī cieš no nelegālo automātu konkurences.

Pēc divu uzņēmuma Austrian Lotteries VLT zāļu atvēršanas Austrijas galvaspilsētā Vīnē un ceturtās spēļu vietas atvēršanas Zalcburgā 2018. gadā pirmajā pusē Austrian Lotteries VLT apgrozījums 2018. gada pieauga par 39 procentiem, sasniedzot 731,6 miljonus eiro.

„Austrian Lotteries”: gada VLT apgrozījums (m €), 2006–2018

Avots: Austrian Lotteries

24 <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004611>

25 <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20007737>

26 https://www.ovwg.at/wp-content/uploads/2019/04/GI%C3%BCcksspiel-und-Sportwetten-im-Internet_Endbericht-2017.pdf

27 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/slot-halls-under-fire-austria-germany

Taču Vīnes pirmo VLT zāļu „WINWIN” atvēršana, kurās pieejami „ekskluzīvi VIP VLT”, notika mazliet vairāk nekā trīs gadus pēc tam, kad galvaspilsētā 2015. gada sākumā tika aizliegti ārpuskazino spēļu automāti.²⁸

2018. gadā novērotā pārliecinošā VLT tirgus izaugsme ir ļāvusi pārsniegt „WINWIN” zāļu 2014. gada augstāko sasniegto 635 miljonu eiro apgrozījumu. Tam 2015. gadā gan sekoja straujš 29 procentu kritums, kuru radīja izmaiņas normatīvajos aktos, kas samazināja maksimāli atļauto automātu skaitu spēļu vietā līdz 50 automātiem un ieviesa obligāto spēlētāja karti.

Kazino monopoluzņēmums Casinos Austria norādīja, ka spēļu automāti, kas iekšējā tirgū turpina strādāt bez licences, ir primārais iemesls 4,8 procentu kritumam tā ieņēmumos 2018. gadā.

Pašvaldību neskaidrības

Īpašas bažas par neregulētu spēļu automātu biznesu ir Vīnē, kurā ārpuskazino spēļu automāti bija atļauti līdz brīdim, kad 2011. gada septembra vidū pilsēta paziņoja, ka neizstrādās jaunu „regulējumu atrakcijām bez monetārām balvām un spēļu automātiem”. Tas nozīmēja, ka esošie automāti bija pakāpeniski jāizņem no aprites līdz 2014. gada beigām. Pilnīgs aizliegums pilsētā stājās spēkā 2015. gada 1. janvārī.

Spēļu operatori apstrīdēja šo lēmumu Austrijas Konstitucionālajā tiesā, taču 2015. gada martā tiesa lēma, ka Vīnes aizliegumam²⁹ par pamatu izvirzītais mērķis aizsargāt spēlētājus bija pietiekams. Turklāt saskaņā ar tiesas lēmumu ilgais pārejas periods līdz 2014. gada beigām, kamēr licencēm beidzās termiņi, nodrošināja, ka netiek pārkāpts tiesiskās palāvbības princips.

Tajā laikā Austrijas Spēļu automātu asociācijas pārstāvis ziņoja, ka, zūdot ienākumiem no spēļu automātiem, tiks slēgti apmēram 200 krogi un darbu jau ir zaudējuši vai zaudēs 1 000 līdz 1 200 cilvēku. Turklāt tika lēsts arī, ka reģions zaudēs līdz pat 75 miljoniem eiro vietējos nodokļos un nacionālā pievienotās vērtības nodokļa atmaksās.³⁰

Austrijas finanšu policija ir bijusi atbildīga par cīņu pret nelegālajām azartspēlēm kopš 2010. gada vidus un veic

kontroles pasākumus vietās, kuras tiek turētas aizdomās par nodarbošanos ar nelegālajām azartspēlēm, īpaši pievēršoties nelicencēto spēļu automātu apkarošanai.

Saskaņā ar Federālās Finanšu ministrijas publicēto ziņojumu par azartspēļu regulējumu un ieviešanu no 2014. līdz 2016. gadam finanšu policija kopš 2014. gada kopumā ir veikusi pārbaudes 2 475 vietās un konfiscējusi 4 628 nelegālos spēļu automātus.³¹

Nākamais ziņojums bija vērstus uz finanšu policijas darbībām laika posmā no 2016. gada līdz 2018. gadam, un Finanšu ministrija to publicēja 2019. gada aprīlī.³² Saskaņā ar ziņojumu šajā periodā notikušas 3 005 pārbaudes, kurās kopumā konfiscēti 5 813 nelegālie spēļu automāti.

Nelegālo spēļu automātu konfiskācija federālajās zemēs, 2016–2018

	2016	2017	2018	Kopsumma
Burgenland	32	85	64	181
Karnten	3	175	250	428
Niederosterreich	271	304	202	777
Oberosterreich	303	1,109	437	1,849
Salzburg	74	224	187	505
Steiermark	27	196	92	315
Tirol	116	158	58	332
Vorarlberg	119	85	2	206
Wien	275	488	457	1,220
Kopsumma	1,220	2,844	1,749	5,813

Jāpiemin ir fakts, ka tikai septiņi procenti reidu un konfiskāciju tika uzsākti, izmantojot pašas finanšu policijas iegūtos datus, savukārt pārējie balstījās uz informāciju, kas saņemta no varas iestādēm, institūcijām, uzņēmumiem, kā arī privātpersonām, kuras vairākos gadījumos palika anonīmas.

28 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/novomatic-backs-down-over-vienna-gaming-machine-ban

29 https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?ResultFunctionToken=d6a107fi-923b-4347-92dd-85b1abaf4e67&Position=1&Abfrage=Vf-gh&Entscheidungsart=Undefined&Sammlungsnummer=&Index=&SucheNachRechtssatz=True&SucheNachText=True&GZ=&VonDatum=&BisDatum=11.07.2019&Norm=&ImRisSeitVonDatum=&ImRisSeitBisDatum=&ImRisSeit=Undefined&ResultPageSize=100&Suchworte=spielau-tomat&Dokumentnummer=JFT_20150312_14G00245_00

30 https://gamblingcompliance.com/premium-content/news_analysis/novomatic-loses-appeal-vienna%E2%80%99s-machine-ban

31 https://www.bmf.gv.at/steuern/gluecksspiel-spielerschutz/in-oesterreich/Gluecksspiel_Bericht_2014-2016_final_5.7.2017_3.pdf?60kj07

32 https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVI/III/III_00298/imfname_756439.pdf

Saskaņā ar iepriekšējo ziņojumu par laika periodu no 2014. līdz 2016. gadam 24 procenti pārbaužu tika uzsāktas, izmantojot pašas finanšu policijas iegūtos datus.

Jaunākajā 2019. gada aprīlī publicētajā ziņojumā diemžēl redzams, ka nelegālo operāciju slēpšanas metodes kļūst izsmalcinātākas un tiek rasti jauni veidi, kā izvairīties no tiesībsardzības pārstāvjiem, apgrūtinot automātu konfiskāciju un nelegālo vietu aizvēršanu.

Ziņojumā arī tiek norādīts, ka līdz ar nopietnāku resursu novirzīšanu likumu piemērošanai arī nelicencētie operatori izmanto aizvien izsmalcinātākas metodes, lai izvairītos no likuma piemērošanas.

Finanšu policija norāda, ka bieži nelegālās operācijas šķietami vada ārvalstu kompānijas, parasti caur pastkastītes uzņēmumiem Austrumeiropā, un lielākajā skaitā gadījumu finanšu policijai nav iespējams piekļūt cilvēkiem, kas vada šīs operācijas, lai gan patiesībā tie varētu atrasties Austrijā.

Nelegālās spēļu vietas kļūst par centriem citām kriminālām darbībām. Austrijas policija norāda, ka nelegālajās spēļu vietās bieži tiek pastrādāti citi ar narkotikām, prostitūciju vai nelegāliem ieročiem saistīti pārkāpumi. Turklāt vietās, kuras aizvērusi un noslēgusi policija, nereti notiek ielaušanās nakts laikā un no aizzīmogatajiem nelegālajiem spēļu automātiem nozagta skaidrā nauda.

Saskaņā ar ziņojumiem šo vietu logi parasti ir aizlikti ar dēļiem vai tās atrodas dzīvokļos aiz smagām aizbultētām durvīm vai durvīm ar īpašām atslēgām, piemēram, ar attālināti darbināmām magnētiskām slēdzenēm, un tajā tiek ielaistas tikai darbiniekiem zināmas personas.

Automāti atrodas telpās ar slepenām durvīm, un, ierodoties policijai, tiek atslēgta elektrība, lai automāti tiktu nobeidzēti. Turklāt spēļu automātos ievieto asaru gāzi, kas izdalās, kad policija sāk izjaukt automātus; tos arī iebetonē grīdā vai pieskrūvē pie sienām, lai apgrūtinātu konfiskāciju.

Dažos gadījumos šajās vietās tiek turēti kādi lieli mājdzīvnieki,

tostarp lielas zivis, lai apgrūtinātu vietas slēgšanu. Tādos gadījumos nepieciešami papildu resursi, jo jāiesaista veterinārārsti, lai nodrošinātu dzīvnieku labturību.

Lai gan statistika par nelegālo spēļu automātu konfiskācijām sniedz zināmas indikācijas par nelegālo spēļu automātu biznesu, oficiālajos ziņojumos nav mēģināts aplēst kopējo nelegālo spēļu automātu skaitu Austrijā.

Saskaņā ar Austrijas Derību un azartspēļu asociāciju „pelēkā [spēļu automātu] tirgus bruto ieņēmumi laikā no 2013. līdz 2016. gadam ir pieauguši par gandrīz divām trešdaļām, sasniedzot 108 miljonus eiro”.³³

Tīmekļa vietne spieler-info.at³⁴, kura, kā baumo, saņem uzņēmuma Novomatic³⁵ (uzņēmums, kuram pieder spēļu automātu licences vairākās Austrijas federālajās zemēs) atbalstu, izmanto privātdetektīvus, lai uzietu nelicencētus spēļu automātus un ziņotu varas iestādēm un policijai. Saskaņā ar šo vietni līdz 2019. gada jūlijam ir konstatēti kopumā 693 nelegālie automāti un brīdināta policija.³⁶

Šī grupa arī piedāvā 150 eiro atlīdzību personām, kas sniegs informāciju par iepriekš nezināmām spēļu vietām, kurās darbojas nelegāli spēļu automāti.

2019. gada martā vietējās ziņās bija reportāža no vairāku dienu policijas un finanšu policijas semināra, kura laikā tika apspriesta sadarbība saistībā ar nelicencēto azartspēļu apkarošanu, policijai lēšot, ka valstī ir aptuveni 4 000 nelegālu spēļu automātu.³⁷

2019. gada maijā vietējā apraidē plašu sabiedrības uzmanību piesaistīja lieta, kuras laikā policija konfiscēja 533 nelegālus spēļu automātus centrālajā noliktavā, no kuras visā Austrijā piegādāja automātus konfiscēto automātu aizvietošanai. Šī operācija bija daļa no saskaņotām darbībām, kas notika 43 vietās Austrijā un Ungārijā.

Policija arestēja kādu Austrijas ģimeni un ar to saistītos grupējuma locekļus, kas nodarbojās ar plaša mēroga nelegālo spēļu automātu biznesu virknē ģimenei vai starpniekiem

---

33 https://www.owwg.at/wp-content/uploads/2019/04/GI%C3%BCcksspiel-und-Sportwetten-im-Internet_Endbericht-2017.pdf

34 <https://www.spieler-info.at/warnung-vor-illegalen-gluecksspielautomaten/>

35 <http://www.gluecksspielinfo.at/news/detail/wer-ist-spieler-infoat>; <https://www.ami25.at/die-gluecksritter/novomatic-lobbyisten-der-professor/index.html>

36 Visas Austrijas grafiku skatīt šeit: <http://www.spieler-info.at/wien-liste-der-illegalen-gluecksspielgeraete/>

37 <https://www.vienna.at/4-000-illegale-spielautomaten-in-oesterreich-vermutet/6134508>

piederošās vietās un noziedzīgi iegūto skaidro naudu legalizēja Ungārijā ar kāda vietējā bankas darbinieka palīdzību.³⁸ Policija lēsa, ka grupējums bija izvairījies no azartspēļu nodokļa un nodevām vismaz 1,6 miljonu eiro apmērā.

Austrija: nodokļu ieņēmumi

Pierādījumi liecina, ka nelicencētais spēļu automātu tirgus ir nodarījis kaitējumu un turpina samazināt licencēto un nodokļus maksājošo biznesu ieņēmumus Austrijā.

Saskaņā ar Austrijas Derību un azartspēļu asociācijas publicētu 2017. gada novembrī veiktu pētījumu 2016. gadā licencēto VLT un ārpusk kazino spēļu automātu GGR visā Austrijā bija 325 miljoni eiro, kas bija par 14 procentiem mazāk nekā 378 miljoni eiro 2014. gadā.

Nelegālo un ar nodokļiem neaplikto spēļu automātu izplatības dēļ arī pašvaldību līmenī ir ievērojami nodokļu ieņēmumu zaudējumi.

Līdz 2016. gadam Vīne piemēroja izklaides nodokli kā spēļu automātiem, tā izstādēm, dejām, sporta pasākumiem, VHS un DVD nomai, striptīzšoviem un dejām uz galdiem.

Tomēr izteikti lielākā izklaides nodokļa ieņēmumu daļa tika iekasēta no spēļu automātiem, un, kad 2014. gadā tie tika aizliegti, ieņēmumi pamatīgi nokritās, liekot Vīnes pilsētai atcelt izklaides nodokli lielākajai daļai pasākumu.

Vīnes tirdzniecības palāta norādīja, ka ieņēmumi no Vīnes izklaides nodokļa nokritās no 51,4 miljoniem eiro 2014. gadā līdz aptuveni 5 miljoniem eiro 2016. gada beigās, kad izklaides nodoklis tika atcelts lielākajai daļai Vīnes nozaru un pasākumu.³⁹

Taču Vīne saglabāja izklaides nodokli nelicencētiem spēļu automātiem, un tā rezultātā no 2017. gada 1. janvāra Likums par izklaides nodokli tika pārsaukts par Spēļu automātu nodevas likumu.⁴⁰ Saskaņā ar šo likumu vienam nelicencētam spēļu automātam mēnesī tiek piemērota nodokļa likme 1 400 eiro apmērā.⁴¹

Pārskats par nodokļu ieņēmumiem Austrijā kopumā (no Federālā statistikas biroja) uzskaita saņemtos izklaides nodokļa maksājumus un skaidri uzrāda krasu samazinājumu, īpaši kopš 2014. gada.⁴²

Saskaņā ar šo pārskatu ieņēmumi no izklaides nodokļa 2014. gadā bija 79 miljoni eiro, bet 2018. gadā – tikai 17 miljoni eiro.⁴³

---

38 <https://kurier.at/chronik/oesterreich/gluecksspiel-clan-wiener-familie-bunkerte-553-illegale-automaten/400503649>

39 <https://www.wko.at/branchen/w/tourismus-freizeitwirtschaft/Vergnuegungssteuer-abgeschafft.html>

40 <https://www.wien.gv.at/finanzen/abgaben/gluecksspielabgabe.html>

41 katīt likuma pirmo daļu: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrW&Gesetzesnummer=20000130>

42 http://www.statistik.at/web_de/statistiken/wirtschaft/oeffentliche_finanzen_und_steuern/oeffentliche_finanzen/steuereinnahmen/index.html - skatīt National Tax List, 47. rindiņa

43 Atsevišķās Austrijas federālajās zemēs izklaides nodoklis tiek piemērots ne tikai spēļu automātiem

Polija

Polijā desmit gadus ilgusī likuma ieviešanas kampaņa, paredzot ārpus klātienē kazino darbojošos spēļu automātus pakļaut striktam valsts monopolam un izvietot licencētās atrakciju vietās, ir devusi pretrunīgus rezultātus⁴⁴, tāpēc Polija joprojām ir valsts, kurā nelegālā tirgus apjoms pamatīgi pārsniedz oficiāli licencēto automātu skaitu.

Tiek lēsts, ka 2019. gadā tirgū ir tikai aptuveni 600 licencētu spēļu automātu, kamēr nelegālajā tirgū to ir apmēram 25 000 pat pēc vērēnīgām vismaz 50 000 nelegālo automātu konfiscācijām.

Nelicencētu spēļu automātu apkarošana

Ar 2009. gada Azartspēļu likumu Polijas valdība uzsāka vietējā tirgus slēgšanu spēļu automātiem, īpaši tā saucamajiem mazo balvu automātiem, jebkurā vietā Polijā ārpus klātienē kazino.

Tajā laikā, uzzinot par plānoto aizliegumu, tika piedzīvots pieteikumu bums uz septiņu gadu licencēm un atļaujām uzstādīt spēļu automātus pirms tirgus slēgšanas, kā rezultātā tika novērots īslaicīgs, bet ievērojams kāpums uzstādīto automātu skaitā.

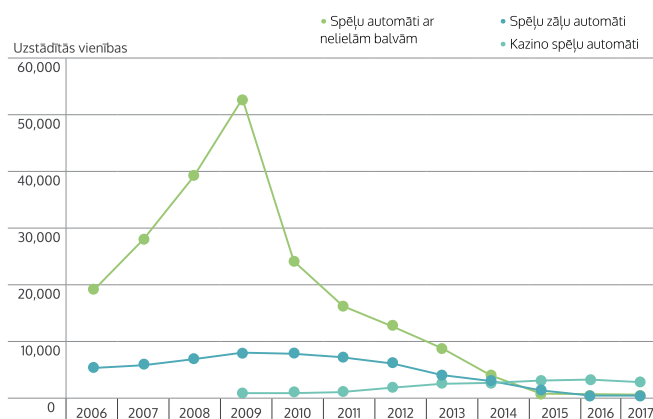
Bija vajadzīgi gadi, lai samazinātu šo milzīgo uzstādīto spēļu automātu skaitu, un tas notika tikai līdz ar izsniegto licenču un atļauju termiņa beigām, pēc kā daudzi automāti nokļuva nelicencētajā tirgū, apgrūtinot varas iestāžu iespējas tiem piemērot atbilstošus likumus.

2017. gadā tika grozīts 2009. gada likums ar mērķi samazināt tā sauktās pelēkās zonas – krogos un restorānos uzstādītus

automātus –, ieviešot bargus naudas sodus par nepakļaušanos likumam, vienlaikus ar iespējamiem naudas sodiem spēlētājiem par automātu izmantošanu.⁴⁵

Jauno likumu pavadīja aktīvākas likuma piemērošanas darbības un liels Valsts ieņēmumu administrācijas (KAS) konfiscēto automātu skaita pieaugums.

Polija: uzstādītie spēļu automāti 2009–2017

Avots: Polijas Finanšu ministrija

Finanšu ministrijas ANO Globālajam līgumam sniegtie dati atklāj, ka 2018. gada pirmajos trīs mēnešos tiesībsardzības iestādes Polijā bija konfiscējušas 9 598 nelegālos spēļu automātus.

Savukārt KAS puda, ka laikā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. janvārim tika konfiscēti 24 000 nelegālo spēļu automātu.⁴⁶

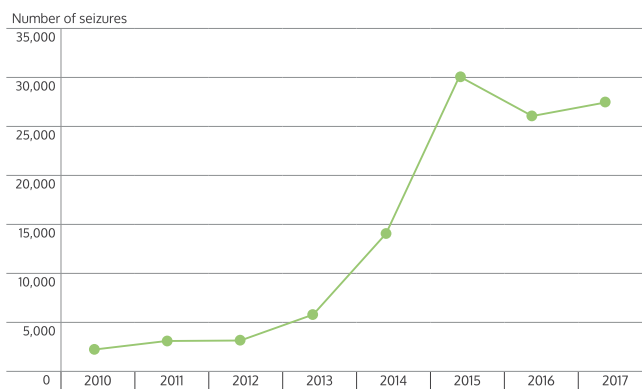
44 Atrakciju zāle [Azartspēļu likuma](#) 4. pantā (1(c)) tiek definēta kā atsevišķa vieta, kurā var spēlēt spēļu automātus saskaņā ar apstiprinātu normatīvo regulējumu, uzstādītajiem spēļu automātiem esot skaitā no 3 līdz 50.

45 Kā norādīts [Azartspēļu likuma](#) 89. (1) panta 1. punktā, azartspēļu operatori, kuriem nav licences, koncesijas līguma vai kuri nav reģistrēti, var tikt piespīst naudas sods līdz 100 000 Polijas zlotu par katru spēļu automātu, ja piemērojams; līdz 10 000 Polijas zlotu, ja, azartspēles tiek organizētas bez nepieciešamās reģistrācijas, un visos citos gadījumos sods tiek aprēķināts piecu licences nodevas maksājumu apmērā. Saskaņā ar [Fiskālā krimināllikuma](#) 107. pantu azartspēļu organizēšana, kas pārkāpj likumu, licences noteikumus vai notiek bez licences, ir sodāma ar naudas sodu līdz 720 likmēm dienā, ieslodzījumu līdz 3 gadiem, vai abiem šiem soda mēriem kopā.

[Azartspēļu likuma](#) 15. pants (1a) nosaka spēļu automātu skaita ierobežojumus kazino un spēļu zālēs, ievērojot attiecību – viens spēļu automāts uz 1 000 valsts iedzīvotāju.

46 https://ungc.org.pl/wp-content/uploads/2019/07/SZARA_STREFA_www.pdf (63-74 lpp). Papildu informācija par iepriekšējiem gadiem atrodama: <https://ungc.org.pl/strefa-wiedzy/?pr=7555>

Polija: kopējais nelegālo spēļu automātu konfiskāciju skaits 2010–2017

Source: Polish Ministry of Finance

Iemaņu spēles ar balvām

Kopš 2017. gada pārliecinoši lielākais skaits nelegālo spēļu automātu konfiskāciju ir noticis gadījumos, kad operatori spēlēs ir ieviesuši viktorīnu elementus – tā sauktās iemaņu spēles ar balvām –, tādējādi cenšoties panākt, lai viņu piedāvātos nevarētu klasificēt kā parastos spēļu automātus.

Dažādas klasificēšanas prakse ir pretrunīga, un patlaban tiesā ir virkne lietu, kur tā tiek apstrīdēta. Lai gan 2017. gada likums dod Polijas Finanšu ministrijai tiesības lemt par automātu atbilstību likumam, šīs tiesības patlaban tiek apstrīdētas tiesā, ministrijai dažkārt lietās uzvarot, dažkārt zaudējot.

Tikmēr, ņemot vērā mēģinājumus izveidot regulētu, monopolizētu sektoru, valstij piederošais operators Totalizator Sportowy ir atvēris trīs spēļu zāles un līdz 2018. gada beigām to skaitu plāno palielināt līdz 50, paredzot, ka 2019. gadā tiks atvērtas vēl 150 spēļu zāles.

Polija: kopējais nelegālo spēļu automātu konfiskāciju skaits

Device type	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Low-value prize machines	1,030	70	60	169	13,864	29,855	24,699	24,503
Traditional gaming machines	1,074	631	459	2,554				
Skill with prizes machines	87	1,856	2,474	1,574				
Internet gambling terminals	102	672	288	1,649	393	393	1,532	3,132
Kopsumma	2,293	3,229	3,281	5,946	14,257	30,248	26,231	27,635

Ungārija

2012. gada 1. oktobrī Ungārijas valdība paziņoja par plāniem aizliegt spēļu automātus ārpus kazino, saistot to ar atkarības problēmām un nacionālās drošības riskiem.

Tam sekoja grozījumu strauja virzīšana caur likumdošanas procesu, tos pirmo reizi publicējot Ungārijas Oficiālajā avīzē 2012. gada 9. oktobrī un grozījumiem stājoties spēkā 2012. gada 10. oktobrī.

Ungārijas uzraudzības iestāde Szerencsejáték Felügyelet savā tīmekļa vietnē publicēja oficiālu paziņojumu par aizliegumu, kurā brīdināja, ka regulators plāno pārbaudīt, vai visu spēļu automātu darbība ir apturēta.

Tāpat tika brīdināts, ka saskaņā ar likumu nelicencētas azartspēles ir sodāmas ar soda naudu līdz 100 miljoniem Ungārijas forintu (apmēram 354 000 eiro) un cietumsodu līdz diviem gadiem.

Nelegālo spēļu automātu apkarošana

Lai gan uzticamus datus par nelegālo spēļu automātu tirgu iegūt nebija iespējams, Gambling Compliance iegūtie dati no Szerencsejáték Felügyelet atklāj, ka aizlieguma ieviešanai sekoja gandrīz tūlītējs nelegālo automātu konfiskāciju skaita kāpums.

Ungārija: kopējais konfiscēto nelegālo spēļu automātu skaits 2012–2018

Avots: Ungārijas Azartspēļu uzraudzības iestāde

Pēc aizlieguma izziņošanas Mate Sabo (Máté Szabó), Ungārijas tiesībsargs, pieprasīja Konstitucionālajai tiesai pārskatīt šo mēru, ņemot vērā, ka Sabo ieskatā, grozījumi industrijas pārstāvjiem nedeva pietiekami laiku sagatavoties izmaiņām normatīvajos aktos.

Viņš arī norādīja uz faktu, ka uz noteiktu laiku piešķirtās licences atbilst noteiktai monetārai vērtībai, tāpēc operatoriem ir tiesības saņemt kompensāciju.

2013. gada 30. septembrī Ungārijas Konstitucionālā tiesa noraidīja tiesībsarga sūdzību un konstatēja, ka valdības par pamatu aizliegumam minētie nacionālie drošības riski attaisnoja šo lēmumu un arī ātrumu, kādā tas tika realizēts.

Tiesa nelēma par atlīdzībām saistībā ar aizlieguma radītajiem zaudētajiem ieņēmumiem.

Lai gan aizliegumu atstāja spēkā nacionālajā līmenī, nozare iesniedza sūdzības Eiropas Komisijā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Pēdējā tās noraidīja, norādot uz nepieņemamību.

2014. gada pirmajā pusē lieta tika nosūtīta uz Eiropas Savienības Tiesu (CJEU). Lietā Berlington Hungary un citi (C-98/14) Ungārijas tiesa uzdeva CJEU lemt, vai aizlieguma ieviešana bez pārejas perioda atbilst ES tiesību aktiem un vai operatoriem ir tiesības uz kompensāciju.

Lietas izskatīšana notika 2015. gada 14. janvārī.⁴⁷

CJEU 2015. gada 11. jūnijā darīja zināmu savu lēmumu, kurā tā konstatēja, ka ārpuskazināto spēļu automātu aizliegums Ungārijā varētu nebūt saskaņā ar ES tiesību aktiem. Taču ES Tiesa atstāja nacionālās tiesas kompetencē lemt, vai šāds pārkāpums ir noticis.

Aizlieguma ieviešanas brīdī valdība prognozēja valsts ieņēmumu zaudējumus no 20 līdz 30 miljardiem Ungārijas forintu (70 līdz 105 miljoni eiro) apmērā, taču vienlaikus pauda gatavību kompensēt šos zaudējumus ar jaunu tiešsaistes azartspēļu regulējumu. Administrācijas un tieslietu ministrijas vadībā tika uzsākta esošā tiešsaistes azartspēļu regulējuma izmaiņu likumprojekta izstrāde.

2019. gadā spēļu automāti Ungārijā joprojām var darboties tikai kazino. Tos var licencēt uz laiku līdz pieciem gadiem, un automātiem tiek piemērots gada nodoklis 60 000 Ungārijas forintu apmērā.

Grieķija

Vēsturiski Grieķija ir viens no Eiropas lielākajiem azartspēļu tirgiem, un pirms 2008. gada krīzes radītajām sekām tās kazino un spēļu automāti bija vieni no ienesīgākajiem pasaulē, lai gan faktiskais licencēto automātu skaits bija relatīvi neliels.

Tā kā pieejamo ārpuskazināto automātu licenču bija maz, izveidojās spēcīgs nelegālais tirgus. Lai vērstos pret nelegālo automātu izplatību un palielinātu nodokļu ieņēmumus, Grieķijas valsts 2011. gadā ieviesa valsts licencētus videoloteriju termināļus (VLT) ar obligātu spēlētāju reģistrāciju un uzraudzību.

Tiek uzskatīts, ka kopš VLT ieviešanas nelegālo automātu skaits ir krities, tomēr stingrais regulējums un nepietiekamā cīņa pret nelicencēto piedāvājumu nodrošina to, ka nelegālie automāti Grieķijā joprojām veido būtisku tirgus daļu.

Grieķijas nelicencētais tirgus

Līdz šim pētījumi par Grieķijas nelegālā tirgus apmēriem ir bijuši fragmentāri, tāpēc ir grūti aplēst nelegālo spēļu automātu tirgus apjomu un vērtību.

Grieķijas Azartspēļu komisija (HGC) – Grieķijas azartspēļu uzraugs – un uzņēmums OPAP, iepriekš valstij piederošs derību un loteriju operators, uzskata, ka nelegālajā azartspēļu tirgū gadā tiek iztērēts vairāk nekā miljards eiro – galvenokārt spēļu automātu zālēs un interneta kafejnīcās, kuras piedāvā personālajos datoros ielādētas spēļu automātu spēles.

Garāmgājējiem varētu šķist, ka šajās nelicencētajās interneta kafejnīcās klienti tiešsaistē spēlē video vai e-sporta spēles, lai gan patiesībā īpašnieki par spēlēm iekasē naudu un datoriem bieži ir pieslēgtas ierīces banknošu ievietošanai.

Grieķijas attālākajos rajonos policija dara ļoti maz, lai aizvērtu šīs nelegālās darbības vietas, un tās joprojām ir populāras to spēlētāju vidū, kas nevēlas spēlēt regulētajā sistēmā, kurā tiem jāreģistrējas, lai iegūtu spēlētāja karti, un jānorāda savs nodokļu maksātāja numurs.

„Mans šābrīža minējums būtu aptuveni 20 000 automātu, kas ienes ap 250 000 miljoniem eiro gadā. Pelēkā tirgus ziedu laikos pirms apkarošanas pasākumiem automātu skaits pārsniedza 75 000.”

- Grieķijas kazino vadītājs.

Uzņēmuma OPAP S.A. vārdā kompānijas ALCO 2010. gada jūlijā visā Grieķijā veiktā aptauja ietvēra telefonintervijas ar reprezentatīvu 1 600 cilvēku grupu, kurā secināja, ka gandrīz puse OPAP S.A. spēlētāju piedalās nelegālās azartspēlēs, spēlējot kā tiešsaistē, tā klātienē spēļu automātus.

Spēlētāji, kuri piedalījās aptaujā, lēsa, ka nelegālo tiešsaistes azartspēļu gada apgrozījums ir 4 līdz 4,5 miljardi eiro, savukārt apgrozījums no nelegālajiem spēļu automātiem – robežās no 0,5 līdz 1 miljardam eiro.⁴⁸

2018. gada novembrī OPAP prezentēja investoriem aplēses par nelegālo automātu tirgus aktivitāti un atjauninātu sūdzību skaitu par nelegālām klātienē spēļu zālēm.⁴⁹

Cenšoties Grieķijā samazināt nelegālo un ar nodokļiem neaplikto spēļu automātu tirgu, 2018. gada 19. oktobrī tika sarīkots pirmais forums par nelegālo azartspēļu kriminālatbildības jautājumiem, kuru apmeklēja arī Grieķijas tieslietu ministrs.

Grieķijas parlamentā ir apspriesti papildu likuma grozījumi, kas ļautu valstij efektīvāk apkarot nelegālās azartspēles, savukārt OPAP ir iesniedzis atkārtotus lūgumus apgabalu prokuroriem pārraudzīt nelegālo vietu kontroli visā valstī.

2018. gadā visā valstī tika saņemtas 697 sūdzības par nelegālām spēļu automātu vietām un 508 vietās kontrole apstiprināja faktus, rezultātā varas iestādēm tika iesniegti 356 ziņojumi.

Grieķijas VLT ieviešana

Saskaņā ar jaunākajiem Grieķijas Azartspēļu komisijas publicētajiem datiem 2017. gadā OPAP un tās meitas uzņēmumos tika iegūti 84,5 procenti no kopējiem spēļu biznesa bruto ieņēmumiem (GGR), neskaitot pagaidu interneta azartspēļu licences.

48 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/greek-survey-highlights-tax-opportunities-gaming

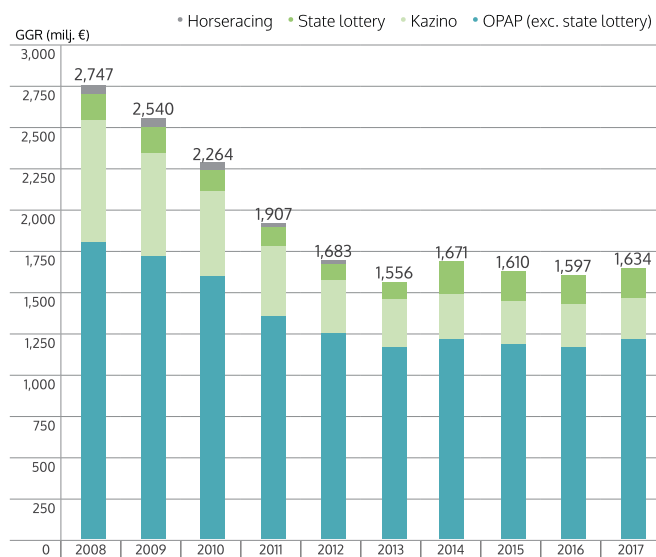
49 OPAP 2018. gada iekšzemes karte; pārbaudīta un iesniegta Grieķijas varas iestādēm, lai veicinātu nelegālo spēļu automātu apkarošanu

Saskaņā ar regulatora jaunāko tirgus pārskatu 2017. gadā konsolidētais GGR attiecībā pret iepriekšējo gadu Grieķijā bija pieaudzis par 2,3 procentiem, sasniedzot 1,63 miljardus eiro, pirms tam no 2014. līdz 2016. gadam piedzīvojot 4,4 procentu kritumu.

Nesenā atgriešanās pie izaugsmes notika laikā, kad 2017. gadā OPAP laida tirgū jaunus produktus, tostarp uzstādīja dārgi izmaksājušos un ilgi gaidītos videoloteriju termināļus (VLT) OPAP veikalos un īpaši pielāgotās spēļu zālēs visā valstī⁵⁰

Taču Grieķijas azartspēļu tirgus joprojām ar grūtībām atkopjas no parādu krīzes radītajām sekām, kopējam tirgus GGR 2017. gadā saglabājoties 40 procentus zem 2008. gadā reģistrētajiem 2,75 miljardiem eiro.

Grieķija: GGR pa sektoriem (izņemot tiešsaistes)(milj. €), 2008–2017

Avots: Grieķijas Azartspēļu komisija

Ekonomiskie apstākļi Grieķijā ir ietekmējuši iedzīvotāju pirkatspēju, daudzu iedzīvotāju brīvajiem līdzekļiem sarūkot līdz niecīgai daļai no pirmskrīzes līmeņa.

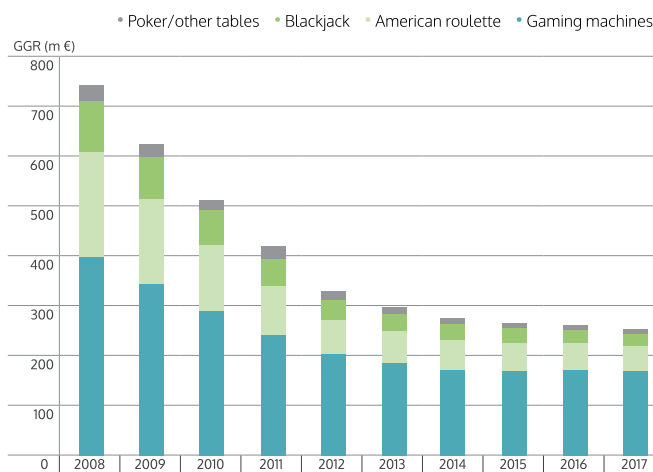
Grieķijas kazino tirgus, kurš pamatā balstās uz vietējiem spēlētājiem, nevis tūristiem, ir cietis vissmagāk, šī sektora GGR veido tikai 15,5 procentus no valsts azartspēļu tirgus, kas ir tikai trešdaļa no 2008. gada tirgus daļas.

Taču, neskatoties uz to, grieķu spēlētāji nav zaudējuši interesi par spēļu automātiem. Spēļu automāti joprojām ir populārākais

kazino spēļu veids Grieķijā un visaptverošo lejupslīdi no 2008. līdz 2013. gadam ir pārdzīvojuši ar labākiem rezultātiem nekā galda spēles.

2017. gadā spēļu automāti ienesa 169,6 miljonus eiro jeb 66,9 procentus no konsolidēta Grieķijas kazino GGR, kas ir pieaugums, salīdzinot ar 53,5 procentiem 2008. gadā.

Grieķija: kazino GGR no spēļu kategorijas (milj. €) 2010–2017

Avots: Grieķijas Azartspēļu komisija

Ārpuskazino VLT spēļu automātus pārrauga OPAP (Greek Organisation of Football Prognostics) monopoluzņēmums, kas sāka tos uzstādīt un piedāvāt tirgū visā valstī no 2017. gada janvāra.

Saskaņā ar Grieķijas VLT noteikumiem katrs spēlētājs ir pilnībā jāidentificē un tam ir jāizsniedz individuāla spēlētāja karte. Spēlētāja karte ļauj katram lietotājam iestatīt laika un tēriņu ierobežojumus un ar vienas pogas nospiešanu bloķēt jebkuru sekojošu spēles sesiju līdz konkrētās dienas beigām. Spēles laikā spēlētājs saņem obligātus paziņojumus par pavadīto laiku un iztērēto naudu.

VLT palaišana notika novēloti pēc gara [normatīvo aktu izstrādes procesa, ieviešanas sarežģījumiem](#) un apakšlicencēšanas.⁵¹

OPAP kavējās ar automātu uzstādīšanu, norādot uz iepriekšējo HGC pārstāvju piedāvājumiem, viņuprāt, nesamērīgiem spēlētāju tēriņu ierobežojumiem – 75 dolāri dienā –, argumentējot, ka šādi mēri mazina automātu konkurētspēju, jo anonīmās vai nelegālās ielas līmeņa spēļu zālēs piedāvā neierobežotas spēles summas un zaudējumu atlaides.

50 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/opap-profits-swoon-vlt-rollout-costs-mount

51 https://gamblingcompliance.com/premium-content/insights_analysis/brussels-baulks-new-greek-vlt-rules

OPAP ieguva VLT monopoltiesības 2011. gadā, kad tai tika piešķirta ekskluzīva licence tirgū piedāvāt 35 000 šādu termināļu; no tiem uz 18 500 automātiem bija jāizsniedz apakšlicence privātajiem apakšuzņēmējiem.

Kad beigu beigās Grieķijas Azartspēļu komisijas jaunais sastāvs atcēla ierobežojumus, OPAP uzsāka VLT uzstādīšanu.

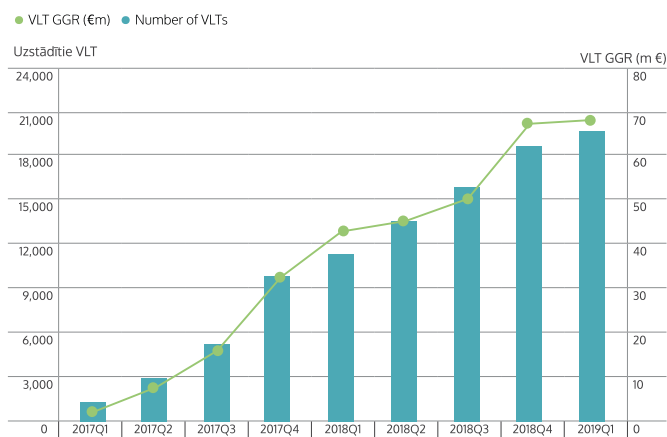
Grozījumi tiesību aktā 4002/2011, kas tika [ierosināts un pieņemts 2017. gada otrajā pusē](#), samazināja kopējo apritē palaižamo VLT skaitu no 35 000 uz 25 000, taču šo samazinājumu kompensēja, pagarinot OPAP licences derīguma termiņu no 10 līdz 18 gadiem.

Kopš 2016. gada OPAP veikalos „Play” uzstādītie VLT ir veidojuši arvien būtiskāku OPAP ieņēmumu daļu.

2019. gada pirmajā ceturksnī kopējie OPAP ieņēmumi pieauga par 5 procentiem, sasniedzot 396 miljonus eiro, daļēji pateicoties “pieaugošajai atdevei no VLT”, norādīja kompānija.

OPAP Grieķijā pieder ekskluzīvas tiesības tirgū piedāvāt VLT, un kompānija ir uzstādījusi 20 000 no 25 000 atļauto termināļu.

OPAP: uzstādītie VLT & VLT ieņēmumi (milj. €) 2017Q1–2019Q

Source: Company data

Secinājumi

Centieni pamatīgi ierobežot vai pilnībā aizliegt spēļu automātus Eiropas galvenajos spēļu automātu tirgos visur bez izņēmuma ir veicinājuši redzamu nelicencētā tirgus aktivitātes pieaugumu un noveduši līdz dārgai un tikai daļēji efektīvai nelegālo automātu apkarošanai.

Tādos tirgos kā Austrijā, Polijā un Grieķijā ir sācies atklāts karš starp nelegālo spēļu zāļu operatoriem un policijas un pašvaldību spēkiem, zāļu īpašniekiem izmantojot visdažādākos paņēmienus, lai apmānītu policiju, izgudrotu jaunus spēļu formātus, dažkārt ieviestu viktorīnu vai iemaņu spēļu elementus un tādējādi izvairītos no licencēšanas klasifikācijas.

Citās ES dalībvalstīs, tostarp Vācijā, federālo regulējumu haotiska un neskaidra ieviešana, neņemot vērā valsts līmeņa realitāti vai finanšu vajadzības, ir novedusi pie tirgus iestrēgšanas tiesvedībās un konfliktos, bieži starp pašu valsti un vietvarām.

Bieži populistu politikas mudināti regulatori ir demonstrējuši gatavību rīkoties, lai kļiedētu sabiedrības bažas, nevis raudzītos uz reāliem pierādījumiem par nodarīto kaitējumu, apcērpot noteiktas spēļu automātu aktivitātes, kas bieži rada izteikti negatīvas sekas.

Tur, kur spēļu automātu aizliegumi vai ierobežojumi tiek steigā dzīti cauri likumdošanai, piemēram, Ungārijā un Grieķijā, šie mēri ir nonākuši pretrunā ar ES tiesiskajiem aktiem. Sniedzot savu atzinumu par spēļu automātu aizliegumu Ungārijā, Eiropas Savienības Tiesa konstatēja, ka ārpuskazino spēļu automātu aizliegums varētu būt pārkāpis ES tiesiskos aktus un iepriekš licencētajiem operatoriem, kurus skāris šis aizliegums, var būt tiesības uz kompensāciju.

Spēlētāju karšu ieviešana, kas ļauj pārraudzīt spēli licencētos spēļu automātos, piedāvā acīmredzamus ieguvumus, tostarp iespēju kontrolēt potenciālu atkarības veidošanos un ļauj spēlētājiem iestatīt tēriņu un laika ierobežojumus, taču tā arī marginalizē un izslēdz tos spēlētājus, kuri nevar iesniegt vajadzīgos dokumentus vai nodokļu maksātāja numuru.

Turpretī nelegālais spēļu automātu tirgus turpina būt atraktīvs spēlētājiem, kuri vēlas palikt anonīmi, izvairīties no nodokļiem un gūt priekšrocības no zaudējumu atlaidēm, kas regulētajā vidē nebūtu iespējams.

Izpētes metodoloģija

Šajā ziņojumā izmantoti nacionālo uzraudzības iestāžu pārstāvju, nozares asociāciju, akciju sabiedrību dokumentos ietvertie paziņojumi, tirgus dati un informācija, kas iegūta no mūsu pašu informācijas pieprasījumiem.

Par GamblingCompliance

Konsultāciju uzņēmums GamblingCompliance ir vadošs neatkarīgas juridiskas, normatīvo aktu un biznesa informācijas sniedzējs globālajai azartspēļu industrijai. Uzņēmuma neatkarīgi veiktā juridisko procesu un politikas attīstības analīze sniedz vispusīgu ieskatu normatīvajos aktos veikto izmaiņu radītajās sekās.

Londonā, Vašingtonā un Taipejā strādājošā GamblingCompliance štata analītiķu un žurnālistu komanda lepojas ar nepārspētu kontaktu tīklu starp politikas veidotājiem, lobijiem un tiesību ekspertiem, kā arī ar plašu pieredzi normatīvo aktu izmaiņu un to ietekmes analīzē visos azartspēļu sektoros.

GamblingCompliance.com
info@gamblingcompliance.com
+44(0)207 921 9980